

JUL I THY

1980

50. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske boghandleres Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY

50. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen

Indholdsfortegnelse

<i>Jul i Thy for 50. gang</i> Af Jørgen Miltersen	3
<i>Fra tømrer Taabels have</i> Af Ida Henriksen	6
<i>Med julenissen ved hånden</i> Af P. L. Hald	7
<i>Søndag eftermiddag</i> Af Mette Fastrup	12
<i>Stille Bedste, 7. og sidste afsnit</i> Af Mette Fastrup	13
<i>Min lille skole i Nørregade</i> Af Agathe Kabell	21
<i>Skyggen</i> Af forfatteren Erling Kristensen	22
<i>Juleaften bag pigtrådshegn</i> Af Vilhelm Ravnemose	27
<i>Jul</i> Af Niels Hansen	31
<i>Ur og tid</i> Af Mette Fastrup	32
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Året der gik</i>	57
<i>Annoncer</i>	70

Forsiden: Motiv fra Thisted efter akvarel af Axel Mathiesen.

ISBN 878513 108 3

Fotos: Pressefotograf Tage Jensen, Thisted, m.fl.

Eftertryk uden aftale ikke tilladt

Thisted Bogtrykkeri

Jul i Thy for 50. gang

Jeg kender ingen, der føler sig så stærkt knyttet til hjemstavnen som thyboer.

Formede skæbnen sig sådan, at hjemstavnen måtte forlades, ja, så måtte man samles og tale om alt det vidunderlige i Thy: om bakkerne mellem den blå fjord og det bølgende hav, om søer, omkranset af grønne agre, om plantager og hvide klitter, om mennesker, man har kendt.

Sådan samledes thyboer i små præriebyer i Amerika for menneskealdre siden og talte om den landsdel, de havde forladt, og om mulighederne for et gensyn, inden det blev for sent.

Sådan samles thyboer den dag i dag i København, mindes hjemstavnen og drøfter den årlige sommertur med besøg i Skoven i Thisted.

*

Mange drog ud, og andre kom til. For godt et halvt hundrede år siden kom fra Paris en ung boghandler. Hans navn var Georg Pors. Han fik den idé at udgive et hæfte, som han kaldte Jul i Thy. Dette julehæfte blev et bindeled mellem thyboer nær og fjern.

Jul i Thy udkom 1. gang til julen 1931. I år udsender vi den 50. årgang. Måske vil ældre thyboer opdage, at forsiden er den samme. Det er lykkedes at finde de klicheer, Georg Pors anvendte, da han for første gang udsendte sit julehæfte med flerfarvet forsidetryk.

*

Blandt bidragerne til det første Jul i Thy var cand. theol. og cand. mag. Niels Hansen. Titlen på hans bidrag var »Kender du Thy?«

Niels Hansen stillede spørgsmålet: »Hvad er der da så i Thy, der er værd at se, der giver det et præg, så mange finder Thy næsten den skønneste del af Danmark?

Dette spørgsmål kan let besvares: Det er havet, det er fjorden, det er det bølgende, afvekslende land selv.«

*

Til flere borgere i byen blev stillet det spørgsmål: Hvad synes De om Thisted?

Amtmand Haugen-Johansen svarede: »Ikke mange af vore byer — selv i dette fjordbyernes land — har en så skøn og frisk beliggenhed som Thisted. Enhver, som på en smuk og klar dag

Georg Pors (1898-1979)

nærmer sig byen og ser den ligge der på sydskrånten ud mod den blå fjord, må glæde sig over det skønne syn.

Til Thistedes herligheder hører også den lille skov. Takket være den ved selv folk fra Hanstholmen, som ikke har været uden for deres hjemegn, hvorledes et smukt træ ser ud.

Skulle jeg ønske byen noget, da må det være, at dens gader og stræder bliver — skal vi sige — lidt mere nette, at byen får nogle flere kønne huse, og dens gårde bliver lidt mere velholdte.«

*

Kulgrosserer Holger Sørensen gav dette svar:

»Thisted, min fødeby, mit hjem gennem årene, en lille venlig by, måske den hyggeligste i landet. Hvor kan man andet end synes godt om den?

Her finder man poesien i de mest almindelige og dagligdags ting, blot vi vil gøre os den lille ulejlighed at se og lytte.

Går man fra kønne, krogede gader og gyder ad Strandstien, smykker blomster vor vej. Blomster og børn, overflod af blomster og masser af børn.

Og fjorden sætter musik til, og der er dejligt i Thisted. Sådan synes den, der har rod i byen, og sådan mener også den fremmede, der drager ind i vor lune rede ad vejen forbi »Simons gård«, hvorfra byen ser pragtfuld ud. Skønhed og musik blomstrer langs vor vej hver eneste dag.«

*

Blandt dem, der bidrog til første årgang af Jul i Thy, var overretssagfører H. Billeskov Jansen — fader til professor Fr. J. Billeskov Jansen. Overretssagførerens bidrag handlede om snyderi i en hestehandel.

Lederen af museet i Thisted fra oprettelsen i 1904, viceskoleinspektør P. L. Hald skrev den historie om nissen, som er gengivet i sin helhed i dette jubilæumshæfte.

Selv bidrog Georg Pors med novellen »Thisted vågnede en morgen, men solen stod ikke op«. Endvidere indførte han »Thisted Blæksprøjte«, som blandt andet afslørede den tids mode:

»Damernes kjoler er nu blevet så lange, at byrådet påtænker at afskaffe gadefejning«.

Trafikken blev også diskuteret dengang:

»Nu parkeres bilerne overalt i Thisted — også i amtmandens have!«

*

Jul i Thy blev vel modtaget. Til mundtlig ros føjedes breve. Fra postassistent P. Garnæs Hansen modtog Georg Pors dette brev:

»Skønt Dem fuldstændig ubekendt tillader jeg mig som gammel Thistedbo at udtale min store glæde over at have stiftet bekendtskab med det af Dem udgivne julehæfte »Jul i Thy«. Med særlig glæde har jeg læst Hr. cand. theol. Niels Hansens vægtige bidrag »Kender du Thy?« Det bragte mig et kært pust fra en længst forsvunden tid«.

*

Fra Ullerneveien i Oslo skrev arkitekt A. J. Thorup:

»Jeg vil på denne måten få lov til å takke Dem for den julestemning, Deres bok »Jul i Thy« skaffet oss i mitt hjem ute på Ullern. Det er for en jydde en sann glede når kvellen kommer og sitte i peisekroken og lese de små fortællinger, som alle er preget af ekte jysk miljø. Jeg fryder mig som et barn.

Unner arbeides tummel går vi ofte å synger den kjære gamle sangen »Jylland mellem tvende have«. Takk og atter takk.

Skulle Deres veg noen gang komme forbi Hurup, så må De endelig ta inn og hilse på min svoger, politimester Herting, da han er den, der i de sidste år har været så elskværdig å sende mig »Jul i Thy«.

*

Også fra Amerika kom der takkebrev. K. V. Stjernholm Bondesen skrev fra Houston i Texas blandt andet:

»Hr. Georg Pors! Selv om jeg er Dem aldeles ubekendt, føler jeg en uimodståelig trang til at takke og komplimentere Dem for udgivelsen af det dejlige hæfte »Jul i Thy«. Det blev sendt mig til jul af min moder, som bor i Thisted (34

Kastet). Jeg må sige, at aldrig har jeg læst noget, der har gået mig så nær hjertet som de små fortællinger. Velsagtens fordi de kære, kendte navne forekommer overalt i hæftet.

Som der står i sangen:

*»Dansk i sindet jeg Danmark forlod
Dansk i sindet jeg vender tilbage«.*

Hele hæftet er storartet og har hos mig efterladt noget uforglemmeligt«.

*

Et andet brev fra udlandet sluttede med disse ord: Det er en bog, alle danskere ude i verden skulle læse.

Brevene gav Georg Pors inspiration til at fortsætte succesen. I godt tredive år udgav han »Jul i Thy«, indtil han i 1962 overdrog udgivelsen til Clemmen Brunsgaard — i mange år redaktør af det socialdemokratiske blad i Thisted. Det var

ham, der indførte »det gamle album«, der er blevet en kærkommen del af Jul i Thy.

Da Clemmen Brunsgaard i 1972 besluttede at stoppe udgivelsen på grund af svigtende helbred, henvendte han sig til Erik A. Lauridsen og undertegnede, og vi besluttede os til at fortsætte udgivelsen, da vi syntes, det ville være en skam, om dette julehæfte skulle gå ind.

*

Der har i de senere år værct en stærkt stigende interesse for Jul i Thy, ikke mindst de gamle billeder. I anledning af udsendelsen af den 50. årgang er billedstoffet forøget med 50 pct.

Dialekter udviskes, men Thylands konturer med bakker og dale vil bestå. Det er vort håb, at Jul i Thy langt ind i fremtiden må være bindeled mellem thyboer nær og fjern.

JØRGEN MILTERSEN:

Fra tømrer Taabels have

I sidste års »Jul i Thy« spurgte De, om nogen kendte Madsine Taabel. Det gør jeg. Hun var min mors kusine og sidder yderst til højre på billedet, som jeg tror er fra tømrer Taabels have i Nørregade 55, Thisted. Bag ved tømrerværkstedet havde de en have, og der var en havestue. Jeg tror, det er i døren ned til haven, billedet er taget.

På billedet med pastor Møller ved Asylet står min bror, Gunnar Hede, på sidste række, næst-

sidst til højre. Han var så lille, da han blev konfirmeret, at han ikke kunne nå høvlebænken. Han skulle i snedkerlære hos snedkermester Odde, men han måtte vente, til han var vokset til høvlebænken, og han blev en dygtig møbelsnedker.

Venlig hilsen

Ida Henriksen,
Lundtofteparken 22, 2800 Lyngby.

Med Julenissen ved hånden

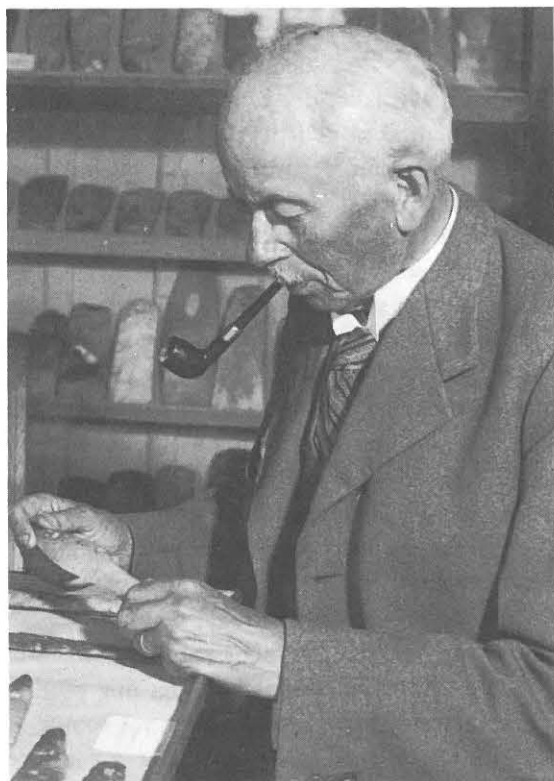
*Af viceskoleinspektør
P. L. Hald*

Til den første årgang af Jul i Thy havde P. L. Hald skrevet denne historie, som han kaldte »Thisted for 150 år siden«:

Det var en mørkningstime i en af juledagene for nogle år siden. Jeg havde lovet netop denne aften at fortælle en historie for en flok børn, som skulle samles til juletræ i Hotel Aalborgs store sal. Jeg havde set træet, da det var hentet ude i Eshøj Plantage, og jeg syntes, det var morsomt at tænke sig, at træerne derude nu var blevne så store, at de kunne bruges til juletræer, og at dette træ måtte kunne nå lige fra gulvet til loftet i hotellets store sal. Jeg var vis på, at det ville blive et kønt juletræ, og nu gjaldt det for mig om at komme i tanker om en køn historie, som rigtig kunne glæde børnene.

Jeg satte mig altså i mørkningen i en stol og begyndte at lede i min hukommelse for at finde en sådan historie.

Da jeg havde siddet lidt og tænkt mig om, forekom det mig pludselig, at jeg gik ned ad Vestergade. Den vej havde jeg nu gået så tit, så derved var der intet mærkeligt. Men lige på en gang fornåm jeg, at en lille varm hånd tog fat i min højre. Det blev jeg nu ikke så forbavset over, for det hænder virkelig ikke så sjældent, at en lille dreng eller pige kommer og tager mig i hånden, når jeg går ned ad gaden.

P. L. Hald (1872-1958)

Jeg så nu til siden for at se efter, hvem det var, for den lille sagde: Godaften!

Men da kan I tro, jeg blev forbavset. Det var tilsyneladende en lille dreng, men alligevel så han ud til at være en gammel mand, for tænk jer, han havde et vældigt langt skæg. Så var han i gråt tøj, og på hovedet havde han en rød tophue. — Nå, tænkte jeg, det er nok en lille dreng, der vil lave løjer med dig; men inden jeg fik sagt

noget, spurgte han: Hvor skal du hen? Og det med en stemme så dyb og grov, at jeg kunne forstå, at det ikke kunne være en lille dreng. Jeg sagde så, at jeg skulle ned på Hotel Aalborg til nogle børn, som havde juletræ der.

— Hvad er det for noget, spurgte han.

Jeg fortalte ham så om juletræet, der var pyntet med lys og glimmer, med poser med noget i og om alt muligt andet morsomt og kønt, der kunne være på et juletræ.

— Sådan et træ vokser ikke her på egnen, sagde han, og jeg kunne forstå på ham, at han troede, at jeg ville bilde ham noget ind. Det ville jeg naturligvis ikke, det kan I nok forstå, og jeg fortalte ham så så godt jeg kunne om grantræet med de morsomme stive blade, som vi kalder nåle, om koglerne, der hænger på det; men så sagde han: Sådanne træer vokser ikke her i Thy; men jeg besøgte engang min broder, der oppe i Norge, og der så jeg sådanne træer, som dem du taler om; men stjernerne og lysene, dem så jeg ikke. Jeg kunne jo nok forstå, at det var bedst at vise ham et rigtigt juletræ, og så sagde jeg: Du kan følge med ned på Hotel Aalborg, så skal du få det hele at se, jeg skal nok få lov af bestyrelsen til at tage dig med ind, og for børnenes vedkommende tør jeg love, at du skal være mere end velkommen.

Men nej! Det ville han ikke; men han sagde: Det er meget bedre, du følger med mig.

Ved at se på husene forekom det mig pludselig, at det var da underligt, som de var komne til at se ud; jeg gned mine øjne, for jeg troede virkelig, at jeg var kommen til en hel anden by.

Det var ud for Vestergades Brugsforening, at jeg havde mødt den lille underlige mand, men denne bygning var der slet ikke. Derimod lå der et langt gammelt hus af bindingsværk og små bitte vinduer.

På den anden side af gaden lige overfor var der en lille butik; det kunne jeg tænke mig, for der stod mærkelige krukker og flasker i vinduet.

— Men hvad er det, spurgte jeg manden, hvor er vi?

— Ja, vi er i den vestre gade, sagde han, og den mand, der bor der, er apoteker, og han hedder Duche. Han har forresten tænkt på at flytte ned i Storegade, for der har han købt en gård, og så flytter han sin butik med sig. Hos ham kan syge folk købe alle mulige slags piller og salver, som han selv laver.

Men hvad nu? — Vi var nu komne ud for porten til kirken ved siden af skomager Topps ejendom; men lige hvor indgangen til kirken plejer at være, lå der et hus, op til hvilket der førte en høj trappe.

— Ja, sagde manden, det er skolehuset. Skolestuen kan du ikke se, den ligger bag til ved siden af kirken, men vi kan godt gå op og se den, og det ville jeg naturligvis gerne.

For enden af skolestuen lå der også en trappe, som vi gik opad; jeg troede først, at vi skulle ind i kirken, for trappen og en smal gang førte netop lige op til kirkens indgangsdør; men nej, da vi var komne forbi gavlen, så jeg en lille gård, og der lå jo skolestuen; huset var nemlig et vinkelhus, og den vestre fløj nåede lige fra skolehuset og et stykke hen foran kirketårnet. Skolestuen var ganske lille, der stod kun fire lange borde i den, men der kunne godt sidde 6 børn ved hvert. Henne i et hjørne stod et bord, og jeg kunne forstå, at det var lærerens plads. Ellers var der ikke andet i stuen end en stor rusten kakkelovn, der lignede en firkantet kasse på ben; det var nemlig en bilæggerovn af den slags, som man skal fyre i ude i skorstenen. Det var ellers en slem skolestue, tænkte jeg, der var hverken bøger eller billeder eller noget af den slags, som man plejer at se i en skole.

Tys, sagde min ledsager, nu kommer degnen, her må vi ikke være.

Jeg kunne nok forstå, han havde en vældig respekt for den mand; jeg blev helt bange og skyndte mig bag efter ham.

Vi kom nu ned på gaden igen, og jeg syntes, at kirkegården var blevet så urimelig lang; senere opdagede jeg, at den må have nået et langt stykke ned på Store Torv.

Pludselig hørte vi råben og støjen, og se, nede på torvet kommer der en flok mennesker; ja, der var forresten kun nogle få voksne, men så des flere drenge. Hvad var dog det, en af mændene havde med; det var dog løjerligt! Det var nemlig en vældig stjerne på enden af en lang stang. Det måtte være et lys inde i stjernen, for den var helt belyst. De standsede foran et af de mange lave huse, der lå i gaden ud for kirken.

— Nu går de ind til købmand Knachergaard, sagde den lille mand, når vi str her, kan vi godt se ind i stuen.

Og se, da mændene kom ind, drejede en af dem på et lille håndsving, der sad et stykke nede på stangen, og nu bevægede stjernen sig, så at forskellige billeder kom til syne, og så sang de:

*God aften, god aften, både mand og kvinde,
husbonden i huset med al hans gesinde,
Gud give eder et lykkeligt år,
for al ulykke eder Gud bevår.*

— Det er stjernemændene, sagde han, det er skik og brug her i byen om julen, at et par fattige mænd »går med stjernen« og folk giver dem en gave, og de får sikkert nok en mark hos Heinrich Knachergaard, for han er en af byens rigeste mænd.

Omtrent lige overfor, hvor rådhuset nu ligger, standsede vi igen ud for en meget gammel gård. I et af de små lave vinduer ved siden af en morsom gammel dør, var to små hylder. På den øverste stod tre par kaffekopper og på den nederste to mægtige lange kridtpiber, der var stillede overkors. Jeg kunne forstå, at det måtte være en købmand, og inden jeg fik spurgt, sagde den lille mand:

— Her bor en købmand, der hedder Jens Ericson, vil du gerne se ham?

Jeg sagde naturligvis ja, og inden jeg vidste af det, stod vi pludselig inde i gården, og der gik en morsom gammel mand med en stor lygte i hånden. Han var i gule knæbukser og lang skødefrakke; hans hår var langt og endte i nakken med en pisk, der stak bag ud under en morsom trekantet hat.

Men hvad var det han bestilte; han gik med halmstrå i hånden, og uden for hver dør lagde han to strå over kors, og så kunne jeg forstå, at manden på den måde ville beskytte sit hus og sin gård mod alt ondt. Ved den sidste dør standsede han, og så kaldte han og spurgte:

— Er du så færdig, lille mor? Og i det samme åbnedes en lav dør i stuehuset, og en morsom gammel kone kom ud, bærende et fad grød med den ene hånd, og med den anden bar hun et stort krus øl. Manden skød døren til et af udhusene op, og konen satte grødfadet, hvori lå en mægtig klat smør, samt ølkruset derind. Jeg forstod, at det måtte være stalden, for jeg kunne høre køerne stå derinde og gumle.

— Det er til mig, hviskede min ledsager, sådan et fad grød får jeg hver aften i julen, og nu kunne jeg forstå, hvem min ledsager var. Det var, ja, I har vel allerede gættet det, det var en rigtig god gammeldags nisse.

Jeg havde jo tit hørt om disse gamle hyggelige fyre; men at jeg skulle møde en sådan her i Thisted, at dette skulle hænde mig, det havde jeg dog aldrig tænkt.

Vi kom ud på gaden igen og nåede ned på Store Torv. Men da kan I tro, at jeg blev forundret, for det var slet ikke torvet, som vi kender det nu. Nej, det var et lille bitte torv med små lave huse, og tænk jer, der var mange af husene, der havde stråtag.

Der var nu i grunden heller ingen rigtige gader, for der var ingen brolægning. Der var mægtigt sølet alle steder, men hist og her lå der da nogle store sten, så at man ved at hoppe fra den ene til den anden kunne komme nogenlunde tørskoet over gaden. Nissen holdt godt fast i min hånd, for han sagde, at han var bange for, at jeg skulle falde; der var heller ingen lygter, og det eneste lys, der var, leverede månen; den var netop ved stå op.

— Det er rådhuset, sagde nissen.

— Nå, det må jeg nok sige, udbrod jeg, ikke andet. Jeg så et lille hus på en etage med en høj kælder under. Nede i kælderen var der rum, hvor

man gemte fangerne. Rådhusets dør var på den side, der vendte mod torvet, og ud for den var en slags lav altan, som man kunne komme op på ad en trappe fra hver side. Over indgangsdøren, der var ganske lav, var taget forsynet med en lille kvist.

— Hvem bor der? spurgte nissen, og pegede på et langt gammelt hus, hvor nu købmand Kamp bor, og hvor der skinnede lys ud gennem tre små vinduer.

— Der bor præsten, sagde nissen.

Det var morsomt, for der var ingen gardiner for vinduerne, så jeg kunne se lige ind i stuen; jeg fik dog ikke lov at blive stående, men jeg så da både præsten, der hed Smith, og hans kone, der havde tjent en rigtig prinsesse, men det kunne man ikke se på hende.

Nu var vi kommet ned over den bro, der førte over åen. Sikken en masse vand der var i den. Det var godt, der var rækværk langs broen, og lige der hvor Nørregade begynder, lå der også en gård, og da jeg kiggede ind ad de oplyste vinduer, fortalte nissen mig, at her boede Mads Thousgaard, så vidste jeg, hvem det var, han var kæmner. I ved vel, at det er den mand, der passer byens regnskab.

Jeg så ind gennem vinduet. Der sad en vældig tyk mand for enden af et langt bord, og ned langs siderne sad hans tjenestekarle, og uden for bordet stod pigerne, der hentede maden frem. De sad netop og spiste grød af mægtige store lerfade; jeg så de brugte træskeer, og en gang imellem pustede de og drak øl af mægtig store træølkander. Da grøden var spist, kom pigerne ind med et stort fad klipfisk og nogle brød af den slags, der kaldes kavringer. Hver fik en stor skive brød og tog med fingrene et stykke klipfisk og lagde på brødet. De brugte hverken gaffel eller kniv.

— Hvorfor spiser de ikke kartofler til? spurgte jeg nissen.

— Hvad er kartofler for noget? sagde han.

Jeg fortalte ham, at det var sådan en slags æbler, man gravede op af jorden. Men det

kendte han ikke noget til, og jeg kunne forstå, at dengang kendte man ikke kartofler i Thisted.

Vi gik over Kringeltorv, nu kaldes det Nytorv, der lå et meget gammelt hus midt på torvet, og jeg forstod, at torvet havde sit navn af, at det lå ligesom i en kreds omkring dette hus.

Igen kom vi over åen, men denne gang over en smal planke, hvortil der var fæstet en lægte, der bares af stolper for enden af planken. Vi kom over på Knakken (Strømgade). Der boede en mand, der hed Anders Kold. Da jeg kiggede ind ad vinduet, så jeg, at konen kom med en stor bøtte fuld af pebernødder, og tre børn, der sad på knæ ved bordet på en lav skammel, fik hver en håndfuld, og så gav de sig til at lege effen og ueffen.

Derfra kom vi over den »Lille træbro«, som den kaldtes, og da jeg spurgte min ledsager, om vi ikke skulle ned på havnen, så han forundret på mig; det vidste han ingen besked om, men dersom jeg mente fjorden, kunne vi godt gå derned, og det gjorde vi.

Jeg var nu efterhånden blevet godt vænnet til overraskelser; men nu var det lige ved at blive for meget, for der var ingen, slet ingen havn og ingen havneplads. Kun et smalt stykke strand skilte husene fra fjorden, der gik lige op til byen. Der lå en del store sten på stranden, og enkelte både lå bundet til dem, for at de ikke skulle drive væk. Det så helt underligt ud, for det var jeg ikke vant til at se.

Fra stranden gik vi op ad Storegade eller Algaden, som den også kaldtes, men overalt de samme små lave huse. I gaden var der dog enkelte af gårdene, der havde tegtag, som nu ejendommen, hvor konditoriet er. Her boede amtsforvalter, justitsråd Bruun og ved siden af ham købmand Peder Leerhøj.

Nu var vi komne til Store Torv igen; da hørte jeg pludselig vældige bums og plask af en mand, som kom gående ned ad gaden.

— Å, det er nok Søren Sværter, sagde jeg til nissen.

— Ja, det er det rigtignok, kender du ham? spurgte han.

— Nej, men jeg har læst om ham i nogle gamle papirer.

Det var vægteren i store træskostøvler, lang kappe og en kabuds med vældige øreklapper; den havde kostet 3 mark og 8 skilling. På skulderen havde han et stort spyd; det kendte jeg også, for det står nu på museet.

Pludselig standsede Søren og sang:

*Om I vil tiden vide,
husbond, pige, dreng,
da er det på de tide,
man begiver sig i seng.
Vær klog og snild,
vogt lys og ild,
vor »klok« er slagen 9.*

Han stod så lidt og så føjede han til:

— Vinden er sydwest, trower æ da.

Jeg kunne forstå, han var ikke rigtig sikker i sin sag, for han havde nemlig ikke været nede

ved fjorden for at se efter, som han plejede; jeg havde en mistanke om, at han havde sovet over sig.

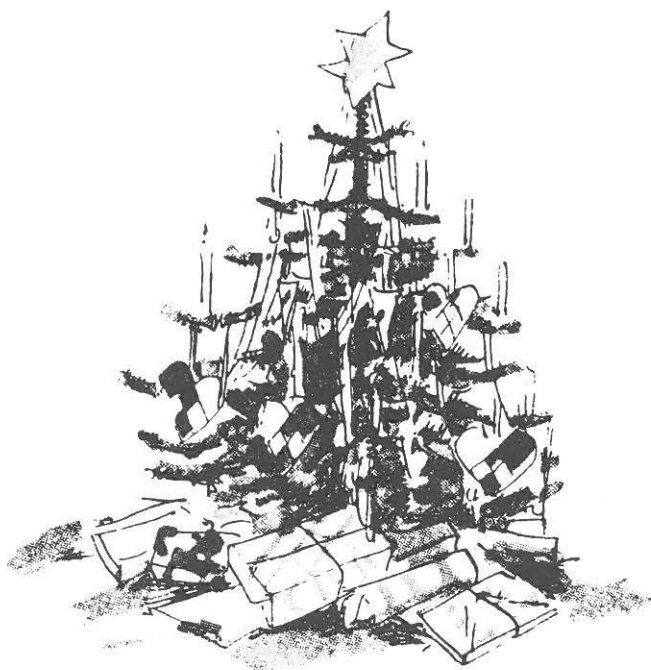
— Men hvad var det han sagde? Var klokken 9, så er det grueligt galt, jeg skulle ned til børnene kl. 7. Du får gå med, Nis, så tilgiver de mig nok.

Men han rystede på sit gamle hoved og sagde:

— Hils dem, og vi to ses nok engang igen, sagde han, og så var han forsvundet.

Hvad var dog det, jeg sad pludselig hjemme i min stol; jeg fo'r op og så til mit ur; men det var jo kun 10 minutter siden, jeg satte mig hen for at tænke på historien, og så var jeg faldet i søvn.

Nu vidste jeg, hvad jeg skulle fortælle om, og det blev om spadsereturen med nissen, og ved at se efter, fandt jeg ud af, at han viste mig Thisted for netop 150 år siden, og nu ved I også lidt om, hvorledes byen så ud engang, og hvem der boede i den.

Søndag eftermiddag

Sådan en søndag eftermiddag — som nu ved denne tid — havde min mor sin kringle i ovnen. Duften. Lyden af teskeer, der blev lagt ved kaffekopperne. Husmoderlig travlhed. Far ryddede lidt op i de sirlige bunker på sit skrivebord, bankede piben ud i krukken ved siden af sin stol.

Teskeerne. Pibeklang. Forventning.

Efterår. Og her må jeg en søndag eftermiddag nøjes med at gå for at sætte en hvid crysantemum ved stenen med deres navne.

Sådan går vi, hver og een, med svundne søndagsklange i vort sind, planter en blomst, hvis vi ellers får det gjort, og må gribe os i ikke at fare tilbage ad mindernes sti, hjem til kaffekopperne, som blev ryddet af bordet for måske sne af år siden.

Selv rejste jeg mig fra min mors sidste kaffebord for en halv snes år siden. Da havde min far været usynlig gæst næsten ligeså længe. Men mærkeligt. Hans stemme lød der stadig. Piben var lige blevet slået ud mod krukken klangfulde side:

*Du er med i hver lyd og farve,
i hver en ting, der sker,
selv om dine sanser
aldrig skal sanse mer*.*

Og så er det, at jeg sådan en søndag eftermiddag, hvor jeg kun har kunnet pusle med at plante en blomst, må tænke på, at det ikke bare er mig, midaldrende, der må gå hjem til min nutidige kaffekop med en resonans i sindet. Selv den, der måske nærmer sig de hundrede år, har

det nok sådan: Duften, lyden af et eller andet kaffebord. Stemmer, som kun vi hører.

Vel, vi skal se frem. Ikke tilbage. Siges der. Hvorfor ikke også tilbage?

Vor mors kaffebord, hendes friskbagte kringle. En skrivende far, der nåede at kaste endnu et blik på sin sidst skrevne sætning, før han rejste sig for at kunne stå i døren med et: Velkommen her! når hjemmets venner kom. De kom altid, atter og atter. Vores mor havde på forhånd gættet, hvem der nu kom i dag. Ikke noget med telefon og aftaler. De var alle gået fra »Knolden«s dør fulgt af ordene: Kom snart igen!

Og de kom. Mors gætterier holdt stik så godt som hver søndag, og jeg sidder her 30 år efter og kan i erindringens farvelyse billede ikke finde frem til en eneste helligdag, hvor vi bare var os selv.

Teskeernes klokkeklang, trængsel i den snævre gang, hvor overtøjet skulle på plads over Linkas hundekurv. Ofte vådt overtøj, for vore »fremmede« kom cyklende til os, selv om vejret ikke altid var mildnet af solskin. Selv om jeg sidder her og fabler om solskin, aner jeg noget om huer, sokker, vanter, der skulle tørres på kakkelovnen, før »de fremmede« skulle hjem.

Kom snart igen!

Og så tog de cyklerne, der havde hvilet sig ved den gulkalkede mur. Cyklerne, der var så identiske med deres brugere, at jeg den dag i dag ville kunne se, hvem der sad derinde ved kaffebordet, hvis jeg sidst af søndags-flokken var kommet til »Knolden«s dør.

Det er søndag. Jeg ser på klokken. Det er vist på tide at sætte vand på til kaffen.

Mette Fastrup.

»Stille Bedste«

*En fortælling fra sandflugtens tid i Thy,
7. og sidste afsnit*

Af METTE FASTRUP

Hjem til Thy. Hjem til Thy.

Muligheden blev vendt de tusinde gange i den sommer, der havde taget sin begyndelse med Kelds pludselige død. Den thylandske familie ved den midtjyske sø var i en noget anden situation, end da Kristine sammen med Keld og hendes børn i forsommeren så den ældste af drengene, Søren, gå ud gennem gårdsleddet sammen med Kristines bror, Martin, for at tage på forskerfærd til Thy.

Man måtte have vished for, om sandflugten virkelig havde lagt sig. Der gik rygter om det. Og den fordrevne familie kunne ikke få ud af tankerne, at hjemmet trods alt lå deroppe. Hvad de her en menneskealder havde brugt som deres eget, var kun til låns. Den tanke pinte ikke mindst Kristine. Pestramte mennesker var rømmet herfra — eller var blevet båret væk.

Sommerens arbejdsbyrde var ved at tvinge Kristine og den ældste datter, Sidsel, i knæ. Den lille ejendom var nu uden mandlig arbejdskraft, bortset fra to opløbne knægte og lillebroderen på fem. Gården havde i folkemunde fået betegnelsen »Pestholmen«, og det gjorde det ikke lettere at få fremmed arbejdskraft. Folk kom kun i nødvendigt ærinde og havde næsten altid travlt med at komme videre.

*

Kristine talte af og til om den unge Erland, som havde hjulpet dem lidt året før. Underligt, at han ikke kom til søen for at fiske mere. Skulle

nogen se ham, måtte de endelig få spurgt, om ikke han kunne hjælpe dem ud af sommerens betrængte situation. Sidsel kunne måske også opsøge ham i hans hjem en mils vej borte. Kristine nævnede det nogle gange. Men Sidsel afslog. Kristine så på sin smukke, mørklødede datter, der var kategorisk som oldemoderen, hvis navn hun bar. Som sommeren gik, blev Sidsel mere og mere tavs. Hun sled, og hun slæbte, var den, der stod for markarbejde og høslet, foruden at hun på søen hentede mange måltider til familien. Man var ved at ane, at skete der ikke snart en omvæltning, blev der smalhans til huse. Der måtte da også snart komme bud fra de to, der var taget til Thy. Havde man bare ikke ladet dem begge rejse, så havde det været til at overse herhjemme. Men Keld var jo en stærk og arbejdsom mand endnu, da hjertet satte ham ud af spillet. Kristine var i denne sommer så overbebyrdet, at hun ikke kunne falde i søvn om aftenen. Keld var borte. Og hun savnede ham. Hvordan ville fremtiden forme sig? Dette kunne ikke blive ved med at gå. Kristine gik i søvnløse nætter ensomme ture ved søen, op i bakkerne, sad lidt på en dugvåd skrænt og så den hvide nats påtrængende lys på nordsiden af hendes hjems længer. Hendes hjem. Nej, det blev det aldrig.

Hendes hjem havde i mere end et kvart århundrede ligget dækket af sand oppe i Thy. Kristine var ene om sin bekymring for børnene,

mest for Sidsel. Hun viste jævnlige tegn på, at presset var for stort, selv om hun bed i sig, hvad der tærede på hendes krop og sind. Stille som Stille Bedste passede Sidsel det, der var hendes pligt. Brødrene hujede og snakkede, hvad de så end foretog sig, hvalpede, støjende og glade. Fra tidlig morgen til sen aften var familien på færde for at overkomme både dyr og agre. Kristine så på sine børn, længtes efter Keld og var flere gange daglig ude ved hushjørnet for at spejle efter de to, der var taget til Thy.

*

Det var vinter, da Kristine i de helt unge år oplevede måneders venten sammen med Stille Bedste. Denne sommer bragte hende ind i samme stemning, den skæbnetunge vente, der næsten kan tvinge mennesker i knæ. Hun mindedes, hvordan hun selv havde ventet på Keld, og hun mindedes Stille Bedstes betroelse om sin livslange venten efter »den fremmede«, som for hende havde været livets ulykke — og lykke. Kristines fremmedartede skønhed var ved at blegne, men hun kunne ligesom ikke lade være med at »spejle« sig i Sidsel. Stille Bedstes tavshed var ikke blevet Kristines arvelod. Måske fordi Keld havde hantet hende i tide. Skulle tavsheden nu gå videre til Sidsel? Så måtte der være noget galt.

Endelig en aftenstund var en skikkelse at øjne ude på stien ved tørvemosen. Kristine havde hele tiden for sit indre blik set både Søren og Martin komme tilbage fra Thy. Men der kom kun den ene. Det var Søren.

Den unge mand satte i løb, da han så sin mor. Hun gik ham i møde, fulgt af fåreflokken. De mødtes stille, som man mødtes og skildtes i den familie. Kristine stod med hænderne under forklædet, da sønnen nåede hende. Så gav hun ham den ene hånd og vendte sig med en bemærkning om lammene, der var vokset godt til. Hun skulle lige have visket en tåre fra øjnene.

Først måtte Søren vide, at faderen var død, at sommeren havde været forfærdelig for dem derhjemme. Så lang. Så lang.

Og hvordan så der så ud i Thy? Var noget til at kende igen? Hvorfor var Martin ikke med tilbage?

Søskendeflokken stimlede sammen omkring Søren. Kristine satte sig stille ned. Som ventede hun en dom. Sørens beretning tog den halve nat.

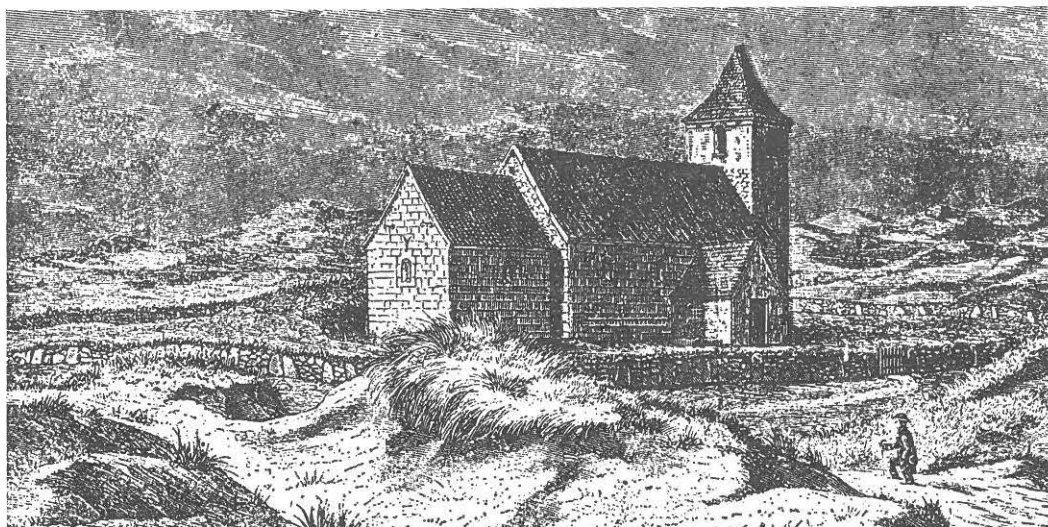
*

Det var gået godt nok med at komme derop. Han og Martin havde tjent til føden ved lidt arbejde her og der. Martins håndsnilde havde gjort det let for dem at nå frem. Et seletøj blev ordnet hist, nogle rivetænder her. Hvad folk kunne betale sig fra med et måltid eller en madpose, var til at overse. Nattely også, hvis de to først havde ydet en hjælpende hånd, ofte hos ældre mennesker.

Før sin afrejse havde Søren fået nøje pålæg om at finde Stille Bedstes grav på Sundby kirkegård. Det var da også det første, de havde fundet, af det de skulle finde. Kristine havde nøje forklaret, hvor graven med trækorset var. Korset var borte, men Stille Bedstes egne liljer stod endnu i grønsværen. Martin kunne kende blomsterne, han som dreng havde set sin bedstemor hæge om ved gavlen af deres fordums hjem derude i sandødet. Stille Bedste havde taget løgknoldene med sig, da hun og Kristine for de mange, mange år siden var blevet hentet af Keld. På sin vej på flugten for sandet havde Stille Bedste nået at plante nogle af knoldene på Tved kirkegård, hvor hendes mand og et par af deres børn hvilede under fygesandet. Resten havde hun taget med. Dem havde Kristine sat i jorden på Sundby kirkegård ved trækorset med navnet Sidsel Klemmensdatter af Tveds.

I gården, hvor Keld og Kristine havde fundet venlighed under Kristines sygdom, var der nye, unge folk. Gården havde været handlet flere gange efter det to gamles død. Erindringen her strakte ikke på dette sted til de begivenheder, der havde boret sig ind i Kristines sind, afskeden med Stille Bedste på strandkanten dernede ved Vildsund, Stille Bedstes begravelse, hendes egen sygdom og siden troløvelsen med Keld. Sært, at

Tved Kirke. Tegning af professor J. Magnus-Pedersen 1875.

så påtrængende erindringer nu kun gemtes i eet menneskes sind.

Tved kirke var næste faste holdepunkt. Martin havde været henne at klappe den afskallede mur. Det havde været trange tider, kunne man se. Som et vartegn over sandflugtens katastrofe stod kirken midt i klitterne og så arm ud.

*

De havde ledt og ledt, pejlet sig frem. Under klitten der, måtte hjemmet ligge, under den eller måske snarere den! Sandet havde leget kispus også med afstandene, så det lykkedes ikke at finde resterne af det lille sted, hvor familien havde sin rod. Den ene klit lignede den anden, lidt græs og lyng var ved at bide sig fast hist og her. Ingen mennesker kunne gøre rede for, hvordan her egentlig havde set ud, hvor gårde og huse havde ligget. Selv annekspræstegården var borte. Ingen vidste den dag i dag, hvor den havde ligget.

Det var sommerdage, så Søren og Martin havde sovet ude i sandet og oplevet hver morgen at måtte ryste sig fri af det lag, der som et let tæppe selv i stille vejr lagde sig over dem. Hvor der er sand, pusler det altid. Selve sandflugten var standset et stykke sønden for kirken. I århundreder havde denne egen levet i frygt for

denne fjende, der år efter år gjorde gårde til boelsteder, boelsteder til huse for endelig at viske landskabet rent for menneskeværk. Nu havde der været stilstand i tyve år. Sandets indtrængen i landet var standset. Klitterne havde — så vidt det nu er gørligt for klitter — lagt sig til ro.

De to mænd havde forhørt sig hos alle, de mødte deroppe. De måtte have sikkerhed for, at det ikke bare var noget, man sagde, at det virkelig var sandt, at landskabet atter var blevet beboeligt for mennesker. De fik det samme svar: Vel var sandflugten standset, men mennesker kan vel ikke leve på sand alene. Ingen her tænkte på at flytte derud, hvor den dyrkede muld, resultatet af århundreders agerbrugsvirke, nu lå under klitternes bølgeformationer.

Søren og Martin gik klitterne igennem med lange stager i håb om at komme til det rigtige sandbjerg og finde det, der var resterne af Martin og Kristines hjem. Vel var Martin ikke så gammel, da han sammen med forældrene måtte flygte for sandet. Men han havde i alle disse år ment at vide præcist, hvor han kunne finde den hjemlige ruin. Den lå så sikkert og fast i hans erindring. Og nu lod den sig ikke finde, nabo-gårdene lod sig ikke finde, selv ikke landsbyen vest for kirken. De stagede og stak med deres

lange træspyd for at føle spor af byggemateriale. Huse og gårde var bogstaveligt sunket i jorden.

*

Men skønt var her. Revling, græs og lyng var så småt ved at få fat. De to mænd anede mere grøn frodighed længere ude mod nordvest, fulgte fuglenes flugt med blikket og blev enige om, at de måtte se, hvordan det så ud derude, hvor fugl brød sig om at være. De gik og gik, var efterhånden vant til at vade i det endeløse sandlandskab, søgte så vidt muligt lavningerne mellem de højeste toppe og stod så med udsigt over en sø. Det var ikke bare søens vand, der gjorde indtryk på dem. Det vegetationen omkring, sumpet og frodig, velegnet græsning til får. Ringe på søens overflade afsørede, at der var fisk i vandet, hedesumpens bær havde fundet fodfæste ved de to mænds fødder.

Det var et stort øjeblik, da det gik op for Søren og Martin, at nu kunne familien hentes til Thy. Hjem til Thy.

De fulgtes tilbage mod det grønne, beboede land. Hvordan fik man nu det hele bragt i orden, hvordan fik man grundlagt en ny eksistens? Den nat sov de to i ly ved den søndre side af kirkegårdsdiget i Tved. Luften var lun endnu.

Aftalen blev, at Søren hurtigst muligt skulle tage ned i det midtjyske og hente familien. Før næste forår kunne karavanen ikke komme. Dyr og løsøre måtte med, for her stod man virkelig med bare hænder. Så skulle Martin i mellemtiden søge at få formaliteterne bragt i orden, gøre et forsøg på at få bygget så meget hus, at familien kunne få tag over hovedet. På den anden side af søen skimtedes konturerne af en lille, forladt ejendom. Her var en smule materiale at hente. Som noget af det første måtte Martin have fat i en båd. Han lyttede mod havets duren i det fjerne og blev enige med sig selv om, at det nok lod sig gøre. Det ville være en stor lettelse, hvis han kunne sejle byggematerialerne over søen.

Lidt penge skulle han også have tjent i vintrens løb. Det lod sig vel også gøre. Han havde jo

»den fremmedes« gode hænder, stod her og lyttede mod det hav, der havde bragt hans fremmedartede bedstefar hertil — og måske taget ham med sig igen. Nu fik han for alvor brug for de hænder. Søren skulle hilse og sige dernede sydpå, at han nok skulle tage fat. Næste år ved Sct. Hans tid ville han begynde at kigge efter dem.

*

Der gik ikke mange dage, før Søren atter var på vej sydover. Han sparede sig ikke, kom med et stykke som studedriver, hjalp ved høstarbejde et par steder, arbejdede ofte om dagen, gik om natten. Nu sad han altså herhjemme og syntes i sin ungdoms troskyldighed, at han havde forrettet sit ærinde godt. Moderen sagde ham stille tak for, hvad han havde gjort for dem. Men hvordan fik de det hele bragt i stand, nu Keld ikke var mere. Kristine syntes, hun havde brugt så mange af sine kræfter denne sommer. Søren mindede hende om, at han nu var et voksent menneske. Han var hjemme igen, og de havde hele vinteren til at forberede afrejsen. Og hjem til Thy ville de da! Ville de ikke?

— Jo, sagde Kristine. Vi vil hjem. Drengene ivrede og snakkede. Den ene skulle udrette det ene, den anden det andet, den mindste snakkede mest om fiskegrejerne. De skulle også med. De kunne nok bruges i »den nye sø« deroppe i Thy. Den eneste, der intet sagde, var Sidsel.

Den unge pige vidste hverken ud eller ind. Skulle hun fortælle sin mor om Erland. Hun vidste godt, at moderen havde været igennem en ventetid deroppe i Thy sammen med Stille Bedste, før faderen kom og hentede dem. Der var noget i Sidsel, der hindrede hende i at betro sig til sin mor. Hun ville ikke være ligesom nogen, eller ikke som moderen. Hun havde betroet faderen sin hemmelighed, kunne ligesom ikke give den videre. Hun måtte vente alene med sine egne tanker, mens forberedelserne foregik rundt om hende, og hun selv udadtil gik og gjorde sig klar til at rejse tilbage til Thy. Men hvad var der sket med Erland? Hvorfor var hen ikke kommet?

Søren, der var opkaldt efter sin bedstefar, Stille Bedstes mørklødede syndens barn, gik foran i alt arbejdet. En dag, da han havde været i marken efter et kobbel får, kom han hjem sammen med en ældre, fremmed mand. Manden havde spurgt efter Sidsel, ville ellers ikke sige sit ærinde. Det var hende, han skulle tale med. Han havde en besked.

Sidsel fulgte ham om bag stalden, hvor aftensolen gjorde det lunt og godt. Hønsene skrabad i græs og affald. Kun deres beroligende pille-lyde lød, blandet med et enkelt »tjyk« fra blishønsene ude på søen. Den gamle mand var lidt sen til at få begyndt, men da han fik sagt, at han var Erlands far, stivnede Sidsel. Hvad var der sket? Hvorfor kom Erland ikke selv?

— Han kan ikke. Han har fået begge ben kørt af!

Der blev en lang pause.

Hønsene pillede. Blishønsene snakkede med. Sidsel lænede sig mod den sollune mur og stirrede lige ud i luften.

— Hvor er han? Vil han se mig?

— Han er derhjemme, kom for en uges tid siden og måtte bæres ind. Ulykken var sket dernede sydpå, hvor han ellers havde haft godt arbejde. Han ville jo så gerne have sit eget. Der var for mange om det brette sted derhjemme. Det var en løbskkørsel. Han havde ligget længe. Så havde de sat hans ben af. Begge to. Lige over knæet.

— Jeg kommer, når jeg får det ordnet, sagde Sidsel.

Om ikke Erlands far ville med indenfor? Det ville han ikke. Han måtte hjem. Erland blev tit noget utilregnelig på grund af pinen i benene. Ofte hen på aftenen.

— Hils og sig, at jeg kommer! Sidsel vendte sig og gik ned til båden.

Nu var der ingen vej uden om. Hun måtte tale med sin mor. De arbejdede ellers bedre sammen, end de talte sammen. Men nu skulle det altså være. Kristine havde gennem Søren hørt om den fremmede mands besøg og ventede ham med indenfor, var ved at sætte lidt mad på bordet. Så

opdagede hun Sidsel, der allerede var langt ude på søen og anede, at nu var der atter en, der var kommet til en korsvej. Kristine fik resten af familien i seng og satte sig til at vente på Sidsel.

Det var næsten mørkt, da hun hørte den fladbundede båd blive trukket på land. Kristine gik sin datter i møde.

*

Roligt fortalte Sidsel hele historien om sin frydefulde kærlighed, sin venten og om Erlands ulykke. Nu måtte hun så vælge. Hun valgte at blive hos Erland. Han havde brug for hende. Men hun skulle nok hjælpe familien vel afsted. Så får vi se, hvordan det hele kan gå. Hun havde lovet Erlands far, at hun ville komme på besøg, så snart hun kunne. Måske var det bedst, hun gik allerede i morgen tidlig.

Kristine var i tankerne tilbage i sin egen ventetid. Her var ikke noget at sige. Skæbnen havde taget sig lov til at råde. Ulykken var Erlands og Sidsels. Kristines tanker gik til den unge, invalide mand, der havde været så let til bens og så fuld af livsmod. Hun turde næppe strejfe den fremtid, der måtte blive Sidsels.

Vinteren igennem gik Sidsel mellem sit eget hjem og Erlands. Hun måtte hjælpe begge steder. Erland var blevet noget sær og utilregnelig. Han kunne ikke affinde sig med at være krøbling. Han vågnede med smertens brøl om natten, måske ikke fordi det pinte i de kvæstede ben, men fordi sindets bølgegang ikke lod ham i ro. Hver gang, Sidsel gik, blev hun fulgt af hans bævende, tvivlende ord om, at hun såmænd ikke kom tilbage. Men hun kom, og hun kom. Hun havde lovet, at de skulle giftes, før hendes familie drog nordpå til Thy.

En forårsdag kom præst og degn ud til det lille sted, hvor Erlands mor havde haft travlt med at gøre pænt og propert. Søkendeflokken var kommet hjem fra deres pladser, og Sidsel havde også sin familie omkring sig, da præsten erklærede hende og Erland for rette ægtefolk at være.

Der kom stegt ål på bordet. Det var Erlands ønske. Han vidste, at han næppe nogen sinde fik

mulighed for at se søen, hvor han og Sidsel havde fisket sammen og fundet deres kærlighed. Det med ålene på bryllupsbordet var for ham noget næsten symbolsk. Sidsel havde haft alle brødrene til hjælp, før der var ål nok i det lille hyttefad. Det blev et bryllupsmåltid næsten i tavshed.

*

Nogle dage senere måtte Sidsel hjem til søen for at se familien drage afsted. Det var en hel karavane. To vogne med godt forspand og en af brødrene på en ekstra hest. Man havde byttet kvægflodden med hestene, for Søren havde fortalt, at det var vanskeligt at blive føde til kreaturerne deroppe ved »den nye sø«. Det var bedre med får. Flokken fulgte det ældste moderfår, der var bundet til den bageste vogn, og så gik det stille ad sandvejen som et vogntog over prærien.

Sidsel stod og så dyr og mennesker blive borte. Hun havde lovet at blive og lukke døren. De nye folk kom til »Pestholmen« allerede næste dag. Det var stadig ikke noget eftertragtet sted, og det var kun småpenge, de nye, et par unge brødre, havde kunnet betale. Det var Kristines ønske, at Sidsel skulle have halvdelen af pengene. Hun fik brug for dem, sagde hendes mor. Resten blev gemt i skindpungen, forvaret i Kristines knyttelklæde sammen med andre værdier. Blandt disse den almanak, Kristine havde ført, da hun sammen med Stille Bedste oplevede sin lange vinter, mens sandet lagde sig skumrende om hjemmets ruder. Den almanak måtte ikke gå tabt.

Sidsel satte sig lidt i søkanten, før hun gik tilbage til Erland, hjem skulle hun vel sige. Dette var et farvel både til familien, der lige var kørt, og til stedet, hvor hun havde haft sin opvækst, til søen, hendes sø. Det var forår igen. Åkandernes duvende stængler bar deres blade og knopper op mod vandskorpen. Gråpilen stod med sine gæslinger. Og derhjemme sad Erland som krøbling.

Sidsel søgte at overbevise sig selv om, at hun kunne leve med sin skæbne, at hun kunne overvinde alt. Hun holdt jo af Erland.

Da hun kom tilbage, var Erland fuldstændig formørket ved tanken om, at Sidsel ikke ville komme tilbage, at hun var taget med de andre til Thy. De aldrende forældre havde haft vanskeligt ved at styre ham. Han ville ud. Han ville væk. De havde måttet sætte sig på hver side af hans seng for at holde ham i ro, til Sidsel efter sin miles vandring trådte ind ad døren, fulgt af et enkelt strejf af den aftagende måne.

Hvordan gik det så? Slidsomt. Pinefuldt. Erlands sind formørkedes mere og mere. Han havde mistet troen på sig selv. Helt galt blev det, da Sidsel fik en dreng, mørk og fremmedartet som hun selv — og »den fremmede«. Denne tipoldefar kunne vel ikke blive ved at slå igennem. Kendte Sidsel andre en ham, Erland? Måske var der for meget Stille Bedste i hende! Erland blev ond og utilregnelig. Det var ikke mere godt at være i stue med ham. Han pintes, de gamle forældre pintes, Sidsel pintes og turde næsten ikke vende sin opmærksomhed mod sin lille dreng. Skinsygen lurede i Erlands blik. En dag var han borte. De øvrige havde været i marken med ungkreaturer, bare en lille tid. Han havde hængt sig i huggehuset, men rebet var bristet. I sit vanvid havde han grebet øksen og hugget sin venstre hånd af på huggeblokken. I sit blod lå han nu der blandt huggespånder og klaptræer og havde fået fred.

At det var en gru, behøver man vel ikke at sige. Men hvor skæbnen er grummet, kan mennesker undertiden se, at skæbnen måske ikke er så grum endda. Sidsel blev hos Erlands gamle forældre, så længe de havde hendes hjælp behov. Drengen voksede til og blev en glæde for dem alle. Da Sidsels livsindsats i dette hjem var slut, tog hun drengen ved hånden og begav sig hjem til Thy. Selv havde hun aldrig været der, men det var alligevel — hjem.

*

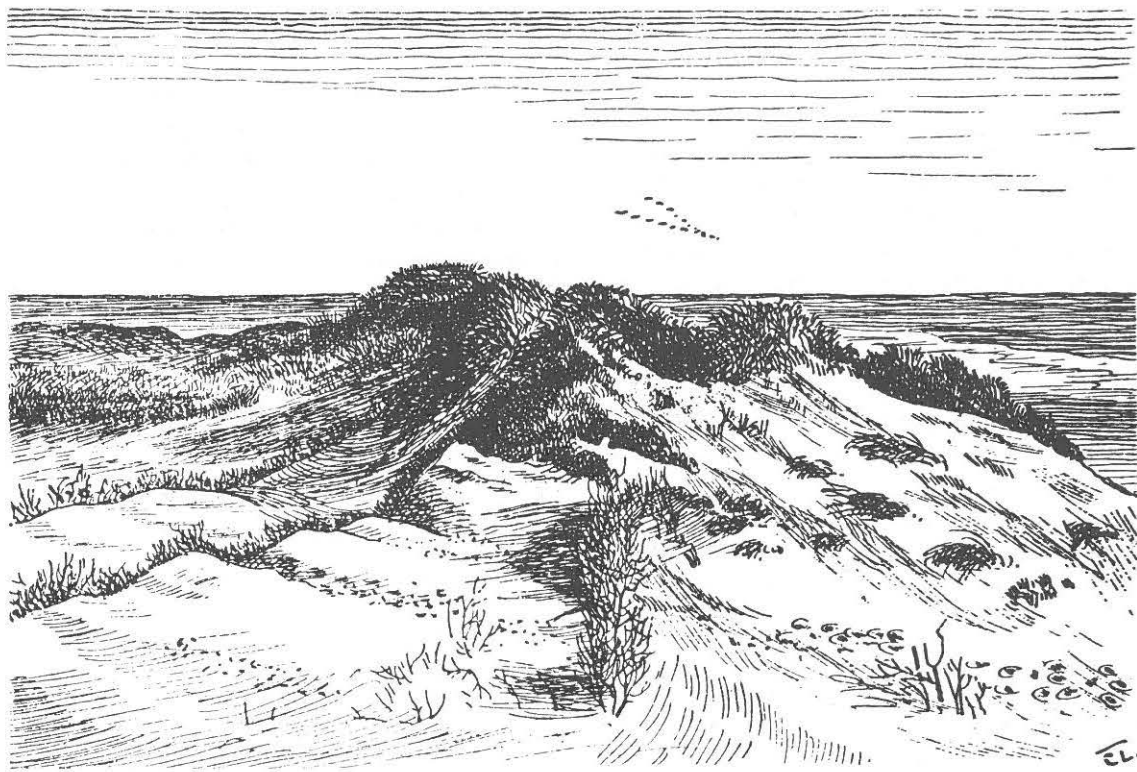
En dag så de hende komme, familien derude ved »den nye sø«. De så hende og drengen. Som i

livets andre store stunder stod Kristine med hænderne under forklædet, da hun tog mod sin datter og hendes dreng. Selv havde Kristine rettet sig, efter at hun var vendt tilbage til hjemegnen, var en statelig kone at se til. Broderen Martin havde nået meget, før karavanen var nået frem. Sønnen Søren opkaldt efter den bedstefar, der var Stille Bedstes fjerne fejltrin, havde hentet en kone til huse, og her var blevet et helt anseeligt lille sted. Man levede væsentligt af fårene, hedens bær og fiskene i søen. Jo, her var god brug for Sidsels evner som fangstmenneske. De andre var ikke så gode til det med fiskene som hun.

Drengen så op på sin mor: — Skal vi ikke ud at fiske. Nu lige med det samme?

*

Det er længe siden, den sandfordrevne familie atter fandt et godt hjem i Thy. Men kommer man en dag i det rette lys derud i det øde landskab, hvor kun fugle og dyr har lov til at bo, aner man i lyng og græs resterne af hjemmet, der blev rejst »ved den nye sø«. Der er lidt brokker tilbage, ubetydelige forhøjninger i landskabet som vage volde om levet liv. En enkelt ribsbusk. Ved forårstid, når vibeflokkene står ind over landet, måske en beskeden plet med vintergækker.

For tre hundrede år siden var sandflugten i Thy på sit højeste. En hel egn blev »øde af sand«.

Min lille skole i Nørregade

Da jeg få år efter århundredskiftet kom i skole, var det i en lille privatskole, som der dengang endnu her i Thisted fandtes en 2-3 stykker af.

Min lille skole lå i Nørregade, nærmere betegnelse nr. 18. Man kom ind til den gennem en smal smøge, der adskilte den fra nabohuset. En egentlig skole, bygget som sådan, var det naturligvis ikke. Undervisningen blev givet i en gårdstue af en to værelses lejlighed.

Når man så var kommet gennem smøgen, kom man ind i ejendommens gård, som altså blev legeplads for os skolebørn. Tre familier havde adgang til denne gårdsplads, og den var ikke stor. Midt i den var en vandpumpe — som alle steder i byens gårde dengang, og desuden en åben mødding. Til hegn om gården var der en lukket mur med lidt grønt opad, så gården var lukket. Det fælles gammeldags »das« lå i den anden ende af gården fra indgangen.

Det var de ydre omgivelser af skolen, men vi går indenfor. Det var gennem køkkendøren til den midterste lejlighed - og hvilket køkken? Alt var rent og ryddet, når vi kom. Køkkenbordet stod hvidskuret, parat til at modtage vort overtøj, og så gik vi ind i skolestuen. Den lå som sagt med udsigt til gården og havde 2 små 2 fags vinduer. I stuens længde stod skolebordet med en bænk på begge sider langs vinduessiden. Her kunne vel sidde 5-6 elever på hver side. For enden af bordet stod en stol til fru Poulsen, som havde skolen. Den anden ende af bordet stødte op til den modsatte væg. Opad væggen — modsat vinduet — stod en lille sofa og et bord

Lærerinde Agathe Kabell, der døde 3. oktober 1979, efterlod sig denne beskrivelse af en lille skole i Nørregade i Thisted. Jul i Thy har modtaget den fra frk. K. M. Poulsen, Storm Petersensvej 6, København F. Hun oplyser, at hendes far var bogholder Poul Poulsen, Thisted, hendes bedstefar fiskeeksportør Ths. Poulsen, Nørregade 16. En bror til Ths. Poulsen var Herman Poulsen. De var gift med to søstre, Marie og Lise. Da Herman Poulsen i en alder af 39 år var død af tuberkulose, havde hans enke, Lise Poulsen intet at leve af, men hun blev hjulpet af sin søster og svoger og fik mulighed for at holde skole i ejendommen Nørregade 18. Lise Poulsens lille skole kunne sammenlignes med en børnehaveklasse, hvorfra man kunne gå direkte ind i 2. klasse på Thisted Borgerskole. Agathe Kabell var en af Lise Poulsens første elever. Blandt de senere var en dreng, der hed Eilif. Det var ham, der blev til »Tjæreborgpræsten« Eilif Krogager, som i Jul i Thy 1976 fortalte om sin barndom i Thy.

med et par stole, og denne del var særligt for de ældste elever, når de skrev med blæk.

På væggen var der en hængereol — jeg kender ikke dens indhold — men kun en protokol, hvori der blev holdt regnskab med skolepengene, der beløb sig til 2 kr. pr. md. for hvert barn. Der var

Lise Poulsen i skolegården ved Nørregade i begyndelsen af 1930'erne.

også det kendte billede, hvor Jesus står op af graven — omgivet af to engle. Desuden var der i stuen et billede af fru Poulsens afdøde mand, skolelærer Herman Poulsen. Hun var blevet tidligt enke og holdt vel skole for at skaffe penge til det daglige brød for sig og sin datter.

Det var altså de ydre forhold i skolen. De kan

være små, om man synes, men er jo ikke afgørende for dens ånd. Fru Poulsen var enestående som lærerinde, et sirligt, dejligt og godt menneske, som vi sikkert alle var glade for. Og hvor var der rart og hyggeligt i skolen, og børnene befandt sig godt der. Dens undervisningsmål var som en forskoles med treårig skoletid. Hvilke fag lærte vi? Dansk, regning, skrivning, bibelhistorie, lidt geografi, samt for pigernes vedkommende strikning, altså de elementære skolefag. Vore strikkeposer hang på et søm i væggen.

Vi begyndte med ABC og senere en lille læsebog. Undervisningen var nærmest enkeltmandsundervisning. Vi kom op til fru Poulsen, som sad for enden af det store bord, og blev »hørt« stående. Skrivningen foregik som dengang på tavle med griffel. På bordet stod et par store cigarkasser med klude, og til »dyppe« tjente et par gamle parfumeflasker med stænkeprop. Når man trængte til at få tavlen tørrer af, lød jævnlige »klutten, klutten«.

Vi havde selvfølgelig hver sin egen tavle. Den var med navn på øverste kant. Som før skrevet, lærte de ældste at skrive med blæk og blev da forfremmet til det lille bord med sofaen. »Regnebog for begyndere« havde vi naturligvis — og også regning foregik pr. tavle. Efterhånden som vi blev ældre, fik vi geografi. Vi skulle hver have et Danmarkskort klæbet på pap, og sådan blev vi oplært i vort fædrelands geografi.

Hvor var det en lykkelig tid, fredelig og rolig, sund for et barns udvikling. Når så undervisningstiden var udløbet, sang fru Poulsen for, og alle børnene istemte »Jeg er træet og går til ro . . .«

Sådan endte en dags undervisning.

Agathe Kabell.

Skyggen

*Af forfatteren
Erling Kristensen*

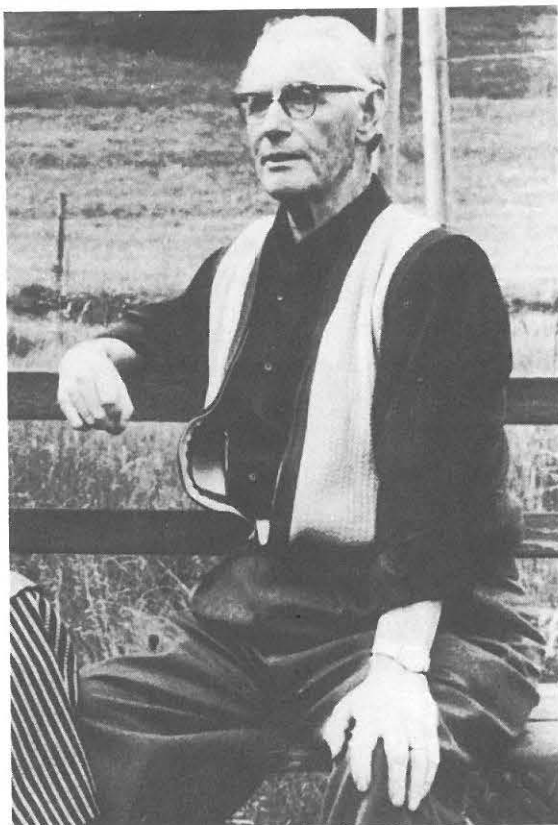
*... så sandt hjælpe mig Gud
og hans hellige ord!*

Så er han død, blev fundet af landposten, der for en gangs skyld havde ærinde til det ensomt beliggende sommerhus.

Det var den dødes hund, der ulykkelig og hungrig var kommet springende posten imøde og så tydeligt havde tilkendegivet, at noget var galt, at han ikke havde betænkt sig, men straks var fulgt efter den ind.

Det var nu til morgen — og på sin lange dagrute fortæller posten det samme om og om igen. Og hvor han kommer frem, stimler folk sammen og ser tavse i retning af det hvide hus, hvor hunden nok i mange døgn har holdt vagt ved sin døde herre. Og flere og flere kommer i tanker om, at man om nætterne har hørt en hund tude anråbende mod stjernerne og de kornmodsglimt, der i år tidligere end sædvanligt har flakket under himlen.

Huset, der på sin banke hinsides søen altid har set ud, som om der bestandigt ligger solskin over dets hvide kalk, er nu ikke blot et hus mellem landskabets vidt adspredte gårde og huse. Det er huset, som alles øjne søger, men ingen i dag rigtig kan se lige på. Ingen er helt den, man var, før posten kom. Lyset over landskabet er blevet et andet, og man føler det, mens man mindes den forfærdelige mordsag, hvor han, der nu er død, var hovedvidne. Den gang var det stedet, hvor mordet var sket, der tiltrak sig ens tanker. I

Erling Kristensen (1893-1961)

aften er det mod huset derovre, man ser . . . ser kornmodsglimtene spøge over den hvide kalk, og går tidligt ind og stænger efter sig.

Det er mange år siden, jeg skrev det, der nu uden rettelser eller omskrivning kan stå som indledning til hans tragedie. Mange års kornmod har fået kalken til at lyse, men endnu er huset derovre »huset, hvor det skete«. Det er endnu målet for egnens eftertænkssomme blikke. Og det er stadig fremmed mellem egnens gårde og huse, som han var fremmed, der trods en i det ydre betrygget tilværelse og sit altid solbeskinnende hus i længden ikke holdt til livets krav.

. . . Ved mine fødder ligger hans hund. Den er gammel nu, og dens øjne har forlængst fået

det blålige skær, der minder om skumringsduggede slånebær . . . Han kunne løfte våbnet mod sig selv, men ikke mod hunden. Endnu gemmer jeg papirlappen, hvorfra hans sidste skrevne ord anråber mig — som han knap kendte af udseende — om at tage mig af »hans eneste ven«. Og hvad der måske er endnu mærkeligere: han beder mig på samme lap »forvalte«, hvad han efterlader sig af beskrevet papir.

Jeg forstod, da jeg modtog hans mange konvolutter med beskrevne ark, at der i afgørelsens stund ikke var blevet levnet ham tid til at tilintetgøre noget, der måske var hans livs og hans døds hemmelighed. Men jeg kunne ikke stryge tændstikken . . . patronen, der, da de kom med hunden, var i riflen flere gange, har årene slidt blank i min lomme. Og de mange fyldte konvolutter, hvoraf flere er forseglet med stænk af hans eget blod, har jeg haft gemt under lås og lukke.

Det har pint mig, indtil ordet »forvalte« ikke længere lod mig i fred, og jeg nu sidder og læser resumeet til det lidelsens værk, han for så længe siden betroede i min varetægt. Endelig behøver jeg ikke at lede efter en mening med det hele. Nu ved jeg, at det var hans sidste vilje, at hvad han i sin ensomhed har siddet derovre og skrevet skal kendes: skal være svaret til de spørgende tanker og blikke, der endnu rettes mod huset, hvor han endte sine dage.

Han skriver:

Jeg var så lykkelig for vort sommerhus, for udsigten over søen mod de i sommerdagen blånende åse, for de vide horisonter og for nætternes stilhed under de funklende stjerner.

Over generationer af storbymennesker var jeg nået tilbage — eller måske rettere frem — til slægtens udgangspunkt. Til den oprindelse, der så længe havde kaldt fra bunden af mit sind.

Jeg var lykkelig herude, og den eneste skygge i min landlige sommertilværelse var, at min kone ikke ubetinget delte min glæde.

Men det kom, og når hun så hurtigt glemte bymenneskets ubevidste angst for ensomheden,

så skyldtes det frem for noget udsigten til husmandsstedet derovre på den anden søbred. For dér var liv. På de fra huset op mod kæmpehøjen stejlskrånende marker skete der altid noget. Der blev husdyr trukket på græs, der var arbejdende mennesker, voksne og børn, hvis syngen og snakken, når vinden var syd, og vejret var lydt, kunne nå hende tværs over søen.

På mig virkede huset, uroen og markerne derovre derimod som noget ondt i den skønne naturs ellers uberørte ansigt. Men jeg vænnede mig til at ignorere, og vi havde det herligt. Vi badede mellem blomstrende åkander, fiskede, roede lange ture ved dag og nat, når middagssolen bagede, og når nætternes månesølv vred og slangede sig i bådens kølvand.

Forlængst havde vi passeret livets middagshøjde, men for første gang levede jeg med benene og sindet på den jord, jeg så længe havde savnet. På helt barnlig glad vis listede jeg mig dag for dag og år for år nærmere den natur, min slægt var kommet fra, men som den siden havde mistet al bevidst forbindelse med.

Jeg delagtiggjorde min kone i selv mine mindste oplevelser. Og hun gjorde gengæld ved fuld af medlevende begejstring at fortælle om familien derovre i husmandsstedet, om de løbende og springende børn, som hun (forlængst) kendte fra hinanden og efterhånden havde givet opdigtede navne.

Nu er sommerhuset forlængst blevet til min helårsbeboelse. Men den gang var vi her fra sidst i maj til omkring oktober. Det var en god tid. Det var vores gode tid, og mine af et forceret forretningsliv og meget andet hårdt medtagne nerver var så helt faldet til ro, at jeg knap anede, hvor mange somre, der var gået, før min kone en skønne dag gjorde mig opmærksom på, at husmandens ældste datter var ved at blive voksen. Og at det ikke blot sås på den modnende skikkelse, men også på, at et par unge karle næsten hver aften forstod at gøre sig ærinde til toften bag søskrænten, hvor den lyshårede pige

og de mindre søskende legede deres kåde aftenlege.

I begyndelsen var karlene med solnedgangen i ryggen kommet slentrende sammen. Men det skete efter min kones iagttagelse ikke mere. De undgik tydeligt hinanden, men hændte det alligevel, at de var kommet samtidig i vej og ikke kunne undgå hinanden, så var det altså den samme, der fortsatte, mens den anden opgav, vendte ryggen til og gik tilbage . . .

Min kone gik med liv og sjæl op i dette lille trekantdrama, som i alt, hvad der foregik derovre. Og en smuk julidag, hvor hun gik og gjorde sig i stand for at gå til købmand, fortalte hun: at i dag lidt over middag ville manden derovre spørnde de små musegrå islændere for fjedervog- nen, og hele familien ville pyntet og i vældigt humør stige op og køre i byen . . . Det var nok noget med fødselsdag eller lignende, for det var hvert år sket på samme dato, den 7. juli.

Men denne gang måtte der være sket en ændring i programmet. For efter at min kone var gået, og familien derovre var kørt, så jeg den lyshårede pige gå op til kæmpehøjen for flytte køerne. Og uden at tænke videre over det, så jeg hende komme ned fra marken for at sætte sig på den høje skrænt ud mod søen, og måtte nu tænke på min kones ord om, at pigebarnet var ved at blive voksen, for hun sad i typisk drøm- mestilling med bare arme om de optrukne knæ og stirrede ud over vandet. Jeg så skrænten og hende spejle sig i den eftermiddagsstille sø.

Så satte jeg mig for at skrive et brev og så ikke mere, før snoren til et af vort gamle stueurs lodder sprang, og loddets fald i den stille stue startede den række af tilfældigheder, der førte os den lige vej mod ulykken.

Det var den 7. juli klokken 18.45. Lysten til at skrive havde forladt mig. For at tvinge blikket fra klokken standsede visere satte jeg mig hen til vinduet og kiggede ud.

Skrænten derovre, hvor pigen havde siddet, spejlede det gule sandsår, som nye skred be- standig holdt friskt og lysegult. Rugageren der-

ovre, der fra huset trak sin frodige kant vestpå langs den lave markvejs høje brink, stod i den solfyldte eftermiddag rank og gylden.

Jeg vidste ikke hvorfor, men for første gang ønskede jeg, at noget levende ville vise sig og bryde billedets næsten truende stilhed. Og som manet frem af min halvt ubevidste tanke skete det uventede, at to unge mennesker kom fra huset og fulgtes vestpå ad markvejen langs ruga- gerens nu i den sene eftermiddagssol gyldent lysende bræm. De gik side om side, han ganske lidt foran hende. Og jeg måtte tænke på min kones ord om den kønne lyshårede pige, der var ved at blive voksen . . . Jeg rejste mig for at reparere uret, fandt ingen passende snor. Men billedet af de to blev ved at spøge bag øjnenes nethinder og gjorde mit sind godt.

Morgenen efter ventede vi længe på landpos- ten, og da han endelig kom, fortalte han ophidset, at pigen, da forældrene kom hjem, var borte og siden havde været sporløst forsvundet.

Opskræmt af nyheden fortalte jeg, hvad jeg i går havde set og viste ham uret, der stod, hvor det var standset.

Da posten var gået, bebrejdede min kone mig det, jeg havde sagt, og tilføjede bittert, at jeg jo kunne have set forkert. Hendes tvivl ramte mig med en frygtelig vægt, og for første gang i de mange år lød der onde ord her, hvor alt indtil denne stund havde været så godt.

To dage senere fandt man pigens lig gemt i den lille rørmose lidt til højre for markvejen, hvor jeg havde set de unge mennesker gå. Og trods min kones grædende protest fulgte jeg min samvittighed og meldte mig som vidne.

Jeg blev i de næste par døgn afhørt flere gange og forstod, at politiet trods uret og alt heller ikke havde tillid til min forklaring. Man lod mig forstå, at forklaringen med sine mange »poetiske indslag« mere mindede om et afsnit af en krimi- nalnovelle end om et stykke virkelighed. Og jeg var ulykkelig.

Men så kom det til politiets kundskab, at en mand fra gårdene vestpå havde fortalt, at han et

kvarters tid efter det tidspunkt, da mit ur var gået i stå, havde mødt en ung mand, der fra markvejen mellem rugageren og mosen var kommet løbende og på en påfaldende forceret måde havde givet sig til at arbejde i sin fars roemark. Manden var ved afhøringen sikker i sin sag, og inden aften blev den unge mand anholdt.

Også på min kone virkede det befriende, at alt nu tydede på, at det, jeg havde set, ikke var øjenforblændelse. Og vi tilgav hinanden, hvad der i de uhyggelige dage var sket imellem os. Men freden varede kun kort, for da vi fik at vide, at den anholdte ikke var ham, der på aftenbesøgene hos pigen altid måtte opgive og vende om, men den anden, så vaklede vore teorier om et skinsygedrama. Og jeg så igen min kones tvivl angående min tilregnelighed.

Den anholdte bekendte straks, at han efter aftale med pigen var løbet fra roemarken for at få lejlighed til at være alene med hende — og det af mig opgivne klokkeslæt var rigtigt. Men han nægtede til det sidste, at hun havde fulgt ham op langs rugmarken. Han gik vejen alene, og han ændrede aldrig sin forklaring.

Gang på gang i den lange tid, sagen stod på, tiggede og bad min kone mig om over for politiet at indrømme, at jeg kunne have set forkert. Men jeg var helt sikker. Med åbne eller lukkede øjne, ved dag som ved nat, så jeg de to gå langs den solgyldne rugager, og uret, hvis visere endnu stod, hvor det den dag var gået i stå, var i sig selv et urokkeligt vidne.

Jeg var sikker, og jeg var ulykkelig, fordi min sikkerhed forbød mig at tvivle på mig selv. I min mere og mere oprevne sindstilstand lærte jeg at bede. Nat efter nat tog jeg min kones hånd, og vi bad: Vi anræbte Gud om at bringe lys i dette mørke, hvor end ikke det svageste skær af et motiv lyste op.

Men mørket blev til mulm. Den anden unge mands alibi viste sig uangribeligt, og for hver time nærmere øjeblikket sig, da skæbnen ville kalde mig frem til min tunge pligt.

Dagen efter, at dommen havde lydt, fandt

man så den dømte død i sin celle. Han nægtede til det sidste. Og nu havde han hængt sig. Samme aften gik min kone fra mig. Hun kunne ikke mere, og jeg forstod hende så godt.

Nogle gange vendte hun tilbage for at overtale mig til at forlade det, hun kaldte »verdens mest gudsforladte sted«. Men nu tvivlede hun ikke blot på mine øjne, men på min forstand, og jeg kunne ikke føje hende . . . Sidste gang, vi sås, havde hun hunden med til mig. Og siden har den og stilheden været mit eneste selskab.

Og så kommer det sidste. Og Gud ske tak og lov, at det kan gøres kort.

Det er en skøn sommereftermiddag: Det er den 7. juli, og klokken nærmer sig 18.45. Herinde vandrer stilhedens glimtende fnug ned og op ad vestvinduet's tyste solbro. Ude på søens eftermiddagsblå vand glimter lappedykkernes hvide halse. Sandskrænten spejler sig. Igen er der rug på ageren, og igen er den aftengylden, som da de gik der for sidste gang. Om mine øjne er åbne eller lukkede, det gør ingen forskel. Jeg ser dem gå . . . Og jeg klammer mig til synet — mit eneste halmstrå på sjælevalernes oprørte hav.

Det er så sjældent nu, at noget levende rører sig derovre, at det virker som en befrielse, at husmanden og én til kommer vandrende vestpå langs rugageren. Nøjagtig som de to den gang går de ad markvejen. Jeg kender husmandens ludende skikkelse og følger dem, til den anden pludselig forsvinder som sunket i jorden . . . Det sker i det øjeblik, da husmanden drejer væk fra rugkanten og går nord på mod søen for at flytte hesten.

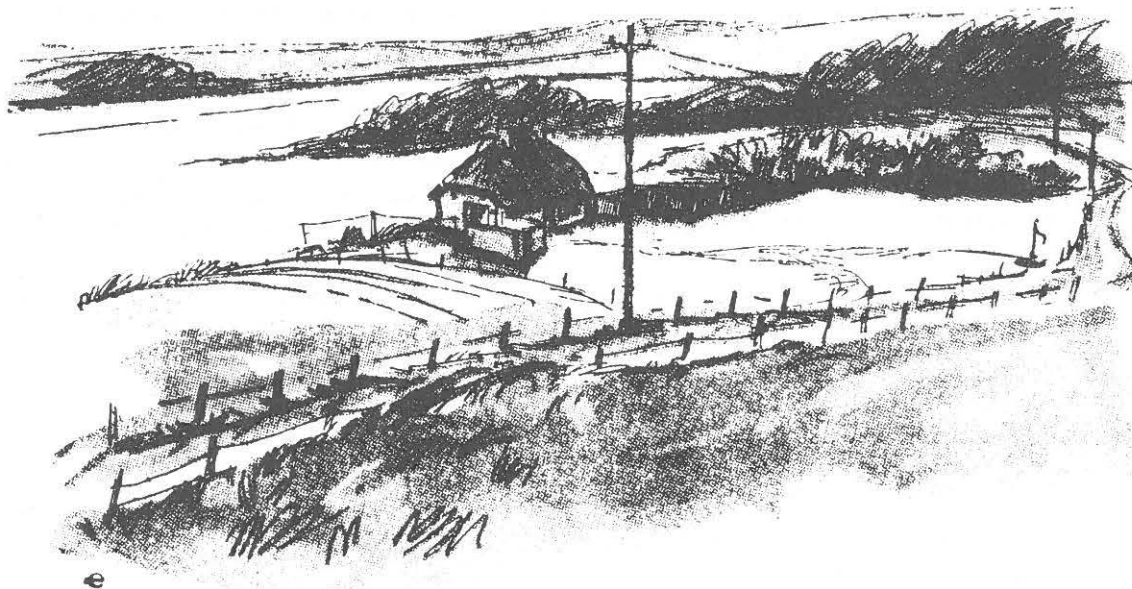
En frygtelig anelse er ved at sætte mit hjerte i stå . . . Skyggen? Hans skygge . . . Bange som aldrig før i mit liv beder jeg til, at han vil tage en anden vej hjem. Men for mig er der ingen nåde: Manden går op og følger rugen østpå, og igen er der to. Hans skygge på den solgyldne rugkant følger ham, nu lige så meget foran, som den før gik bag. Og så tydeligt tegner den sig mod kornets lyse mur, at jeg — hvis jeg ikke vidste

det, jeg nu ved — igen turde sværge på, at der går to mennesker derovre.

En kort stund ser jeg mig om efter en udvej. Men for mig fører ingen vej eller sti tilbage til livet . . . Jeg tænker på den unge mand, der i cellen måtte tage afsked med alt.

For mig er det ikke så svært. Jeg går ud og ser

på solnedgangslandskabet. På den spejlende skrænt, hvor pigen engang sad, på rugageren, der gylden i den sene sol ligger og bier på sin høst. Jeg indånder aftenens livsnære dufte af snævre og vild timian. Går så ind. Lukker hunden ud . . . Og vælger mig — for dens skyld — stuen her. Det rum i huset, hvorfra skuddet vil høres mindst.

Juleaften bag pigtrådshegn

Af *Vilhelm Ravnemose*

Juleaften 1944 måtte mange hundrede landsmænd tilbringe i tyske fængsler eller koncentrationslejre, deriblandt flere thyboer. En af dem, der sad i Frøslevlejren, var redaktør Vilhelm Ravnemose, Thisted, der efter befrielsen skrev denne beretning:

Vi blev mindet om julen allerede i oktober, da en farvestrålende plakat uden på en af sturnes døre i barakken en morgen forkyndte: Det er på tiden nu at tænke på julegaver og på pinsehabiten! Den formastelige spøgefugl måtte finde sig i at blive underkastet en gang buksevand, når han var så pessimistisk at spå, at krigen kunne vare til jul. Så måtte man virkelig selv tage følgerne. Ingen drømte om, at man skulle sidde indespærret til julen endsige til pinse.

*

Og var det sidste heldigvis overdrevet, så viste det sig jo alligevel, at spøgen om julen blev bitter alvor. Det lader sig meget vanskeligt skildre i ord. Begrebet julen rummer så særegne stemninger, at sproget har svært ved at tolke dem, en vemodsblandet højtid, med længslernes suk dybt i hjerterne. Tankerne gik på flugt hjemad, mens et kammeratskab og en fællesfølelse dulmede sindets pine og trods alt skabte grobund for en

Redaktør Vilhelm Ravnemose (1913-1979)
Ansæt ved Thisted Amtsavis fra 1928, ved Aarhus Stiftstidende fra 1960 til sin død.

underlig, ja jeg kunne fristes til at sige smerte blandet glæde.

*

Vi var til juleaften et lille samfund på 10 mand, der udgjorde stue 4 i Frøslevlejrens barak 5, og heraf var vi fire thyboer, nemlig foruden jeg selv boghandlermedhjælper Westh Hansen, kioskejer Max Hansen og Abildgaard Jacobsen. Overbetjent Johs. P. Jensen anfører, at det var

ved at blive en hel Thistedstue. Så småt havde man jo håbet på at komme hjem til sine kære til juleaften. Der fandt en del løsladelser sted fra lejren daglig fra først i december, og rygtet gik om et større juleamnesti. Det blev dog for de fleste kun en lamperøg. Jeg skal dog aldrig glemme redaktør Allan Larsen fra København, en rigtig gæv og gemytlig Nørrebrodreng, som fra 22. december kom til at tro på al overtro. Han havde lært en kabale — en uhyggelig lang og kedsommelig kabale, der fyldte det meste af et bord. Han kunne kun den ene, men den lagde han til gengæld også fra tidlig morgen til sen aften. Thi han havde fået at vide, at når den gik op, så ville han komme hjem.

Han lagde den måned efter måned, men kabalen gik aldrig op før den 22. december om morgenen.

Vi andre lå endnu og døsede på køjerne, da der lød et indianerhyl iblandet spektakkel fra et par vættede stole. Kabalen var lykkedes og Nørrebro-drengen dansede rundt som en vild. En time efter kom løsladelsen!

Som julens nærhed ude i det frie er præget af travlhed og hast med at få alt færdigt til festen, således gik det også bag pigtråden. Selv om forventningerne ikke var store, så var der alligevel så meget, der skulle ordnes, thi når nu skæbnen havde anbragt én her, så gjaldt det jo om at få det mest mulige ud af situationen. Men hvad er en jul uden gran? Eftersom tiden gik, voksede opfindsomheden med henblik på at skaffe lidt grønt og helst et rigtigt træ.

*

Foran den tyske lejrkommandørs barak var af fangernes gartnerhold plantet en række små, nydelige graner, der stod under dagligt opsyn af trafikassistent Dalgaard fra Tinglev. Hans stride opadstræbende såkaldte overskæg var til morskab for hele lejren. Men der skulle også store grangrene til, og dem lykkedes det at få. Vi Thistedboere arbejdede på den tid på lejrens pigtrådshegn. Vi satte pigtrådshegn op og benyttede også ståltråd til at binde krydstrådene sammen med.

Vi glemte den ståltråd, vi havde og henvendte os til den tyske lejrfører, en gammel mavesur mester, og klagede vor nød, idet vi gjorde ham opmærksom på, at der ude i skoven udenom lejren var et overflødigt hegn, som vi passende kunne klippe ned. Så drog mesteren i egen tørre person med os ud efter tråd. Men vi opdagede, at han gerne som andre hypokondre personer talte om sine indre skavanker, og mens to af os holdt ham med snak om hjerte, lever og nyre, benyttede resten lejligheden til at plukke grangrene, og da de først var plukket, så skaffede nogle få cigaretter os også frit lejde hjem til lejren med dem. Så kunne lille mors billede over køjen få sin grønne gren, og der blev nok til udsmykning af flere stuer.

Vi havde ikke troet, at noget truede her til julen, men tyskerne viste sig selv lig i satanisk hjerteløshed. Et par nætter før juleaften blev vi jaget ud af sengene og måtte stille til parade på gangen. Vi måtte høre navne blive råbt op, måtte se kammerat efter kammerat træde ud af geledet og få ordre til at pakke sine sager. Vi vidste, hvad det betød. Vi vidste, at den afsked, vi nu skulle tage for manges vedkommende skulle blive den sidste, at det i virkeligheden var dødsdommen, der blev afsagt. Så ofrede vil til dem, hvad vi havde af tobak, sæbe osv. Ak, så fattige ting, men i en tysk fangelejr mere værd end guld.

Vi kunne jo ikke vide, at alt skulle blive taget fra dem af tyskerne, men de skulle i hvert fald ikke savne, hvis det stod til os. Vi stod og trængtes i barakdøren, da de drog af ud over pladsen, en flok mænd i projektørlys, som skar koldt og hvidt gennem frostnatten, mens hunde glammede og prøjserne skældte.

Vi stod der med tårer i øjnene, med hænderne knyttede og med forstenede ansigter. Vi må ikke hade, siges der, men den, der siger sådan, har ikke oplevet en sådan morgen.

Da tændes ind under julens, fredens, kærlighedens og tilgivelsens store højtid i menneskehjertet et uudslukkeligt had til denne foragtelige nation, i hvis ubarmhjertige vold vi var. Alligevel

blev det jul, og som børn spurgte vi hinanden. Hvad med julegaver? Vi sætter vor lid til Røde Kors. Rygtet ville vide, at vi hver ville modtage en gavepakke fra denne velsignede barmhjertighedens institution, der i de trange år tændte så mange lys i hjerterne hos ulyksalige, og frelste så mange stakkels menneskers liv.

*

En formiddag om de to store Røde Kors biler rullende op foran én af de tyske barakker, uden for pigtråden, og med forventningsfulde øjne så vi det ene hundrede små, brune pakker efter det andet blive båret ud af bilerne. De strenge regler i lejren lød på, at man måtte modtage en pakke hjemmefra én gang hver *sjette* uge og et brev én gang om måneden — vel at mærke et brev på 20 linier à 16 stavelser. Selv måtte vi hver sende tre julekort hjem, rigtige julekort med nisser og sne.

Nogle havde ikke lyst til at skrive, medens andre gerne ville have flere julekort.

Endelig oprandt så selve julen. Allerede dagen før var prøjserne i julestemning og gav fri fra arbejde en hel time førend sædvanligt. Alle var festklædte fra morgenstunden. Selv havde jeg som barakkens fornøjelsesråd til opgave at sørge for, at juleaften skulle blive et så smukt og lyst minde som gørligt for kammeraterne. Barakkens store stue havde vi om eftermiddagen ryddet og indrettet til en kirkesal med et alter med levende lys og et stort, hvidt kors på væggen, omgivet af gran. Vor glimrende kammerat, pastor Hans

Magle fra Tønder forrettede andagten og ledte tanker hen til julens konge, der selv under disse forhold har ord at sige os. Vi samledes i bøn for den stridende verden, for de kære derhjemme, mens vemoden duggede øjnene.

*

Det blev en stemningsfuld oplevelse. Midt i spisesalen var rejst et mægtigt juletræ med levende lys, og lejrens danske chef, fangernes uforlignelige tillidsmand overfor tyskerne, kaptajn P. M. Digman talte stilfærdigt og greb alle om

hjertet med sine jævne ord. Sangen trivedes stærkt i lejren, og et sangkor på nogle og tyve mand skulle synge ved juletræet i spisesalen. Det havde tyskerne tilladt, men i sidste øjeblik fik de kage med flødeskum. Og ved bordet kom det danske fængselsvæsen med sin julegave. Et par særdeles velkomne pakker cigaretter til hver. Ved udgangen fra spisesalen fik hver udleveret gavepakker fra Røde Kors. Den indeholdt æbler, cigaretter og cerutter samt karameller og konfekt, en dejlig pakke.

Ved 6-tiden var vi tilbage i barakken, og så begyndte forberedelserne til den egentlige julefest. Ja, netop gaver de hører jo med til juleaften. Jeg måtte sørge for, at der blev en gave til alle 120 i barakken. Det blev simpelthen sådan, at enhver, der havde noget at afse, kom med sin småpakke, og på den måde samlede jeg ind, til jeg havde 126. Så fik hver enkelt beboer udleveret et nummer. En fingernem kammerat konstruerede et farvestrålende lykkehjul, og under festen lod vi »Fru Fortuna« bestemme, hvem der skulle have de forskellige pakker. Der var mange gode ting. En havde således ofret to ugers cigarettation (3 pakker), en anden kom med barbersæbe, én med en god bog osv. Der var endog én af Thistedboerne, der kom med hasselnødder.

Ved 7-tiden stod allerede mange af kammeraterne udenfor den strengt tillukkede dør, spændte som små børn derhjemme. Da døren endelig blev lukket op, strålede lys fra træet, lameller fra grenene, og en sølvstjerne skinnede i toppen. Tyskerne havde forbudt julelys, men vor enestående barakformand, lærer Markussen fra Gråsten, havde sandelig fået nogle listet inden for pigtråden.

Og så formede aftenen sig således, at vi sang vore kære, gamle julesalmer med hinanden. Lærer Markussen kaldte alvoren frem i vore sind ved en smuk juletale. Pastor Magle, Tønder, læste en julehistorie, som sådan én skal være, med sønnen, der vender uventet hjem fra Amerika til den ensomme, gamle mor netop juleaften. Men vi følte allesammen, at det kun var i

historierne, den slags passerer. Sangkoret glædede os med et par julesalmer. Gaverne blev fordelt, og så vendte vi tilbage til vore stuer. Her fortsattes det hyggelige samvær. Vi lavede kaffe på kakkelovnen og spiste franskbrød med smør og marmelade, der i god tid var blevet organiseret fra køkkenet. Vi havde vort eget private lille juletræ, der skulle tændes. Problemet var imidlertid stort med hensyn til lys, men det løstes på mange stuer på den måde, at man uger i forvejen samlede det voks sammen, der sad udenom den daglige osteration. Dette voks støbtes til lys med en uldtråd som væge. De brændte ikke længe, men det var dog levende lys. Vi dispenserede i rigt mål fra lejrreglementets slukke og sengetidsbestemmelser denne aften. Og det blev sent, inden stueformanden, kontorchef Erik Pedersen, Trørød, gift med en datter af overretssagfører Galster, Thisted, kunne sige godnat. Men forin-

den havde vi på ny været samlet i festsalen for i en stille stund og lade tankerne gå opad til julens fødselsdagsbarn med tak for, at det midt i vor ulykke alligevel var blevet os forundt at holde jul, dansk jul, omend bag tysk pigtråd. Og tankerne gled, for jeg ved ikke hvilken gang denne aften, til dem derhjemme og til kammeraterne dernede sydpå i tyske helvedeslejre og ikke mindst til de sidst afsendte, som måtte tilbringe juleaften på jernbanen stuvede sammen i tyske kreaturvogne.

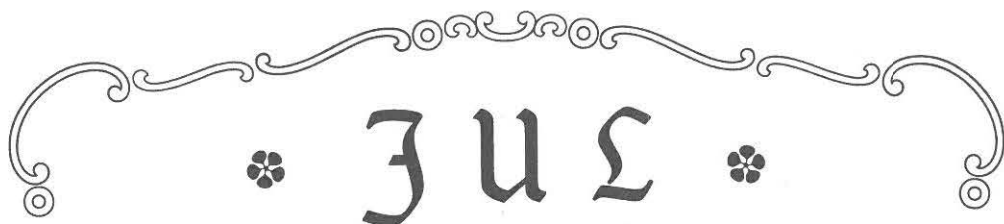
Jovist havde vi meget at sige tak for. Vi var hidtil blevet skånede for det værste, og vi havde lov til at klamre os til håbet om, at alt det forfærdelige snart måtte være forbi. Det var vor bøn på denne mærkelige, tragiske og dog så dejlige *juleaften*.

Vilhelm Ravnemose

Fra 1. udgave af Jul i Thy gengiver vi:

Af cand. theol. & mag. NIELS HANSEN

DET var om Eftermiddagen Lille Juledag, langt ude paa Landet, hvor Øjet kan se milevidt, hvor der er saa underlig stille, især paa en Helligaften, og hvor man næppe ser noget levende Væsen uden en enlig Spurv eller Krage. En Landsbypræst gik hen ad Vejen forbi Kirken til sit Hjem, og hans Tanker dvælede ved den store Fest Dagen efter, da han skulde give Juleglæden Udtryk for de mange forskellige Sjæle, som særlig den Højtidsdag søger til Guds Hus. Men hans Tanker spredtes atter og atter paa ny, og han følte sig tynget af den ejendommelige Vemodsstemning, som Skumringstiden paa Landet saa let fremkalder. Den, som altid har boet i Byen, kender maaske ikke noget hertil; thi de mange Lygter og det travle Liv i Byen gør det af med Skumringstiden. Der er noget saa trøstesløst i at se ud over Jorden, der ligger tavs under de graa, tunge Skyer; det er, som tynget man ned af den upersonlige Natur, og man føler sig saa knugende alene.

Men idet Præsten kom op over Kirkebakken, skete det, som det ofte sker, lige inden Solen gaar ned, at den brød igennem Skyerne og skinnede frem med en ejendommelig rød, gylden Glans. Og alt blev farvet af Straalerne: Huse, Marker, Træer, alt nær og fjern, og Kirken med, der, ældgammel og høj, knejsede paa Bakken. Og i det samme begyndte Juleklokken at kime den store Fest ind, og Skumringens Tungesind veg brat bort fra ham. Men han vidste nu ogsaa, hvorledes hans Festprædiken den næste Dag vilde komme til at forme sig.

Thi hvad var Verden og hele Menneskelivet værd, om ikke Juleglæden var kommen paa Jorden? Som en evig Graavejrsdag, uden Lys og virkelig Lykke! Og han kom til at tænke paa, hvad den gamle Zacharias, baaren af Profetiens Aand, havde udbrudt, da man lagde hans Alderdoms Søn, den lille Johannes, paa hans Arme, hvorledes han med Jubel havde spaaet om Morgensolen fra det høje, der skulde opstaa for at skinne for dem, der sidder i Mørke og Døden Skygge, og lede deres Fødder paa Fredens Vej.

Kun en lille Stund skinnede Solen, inden den sank bag Hedebakken, men den havde skinnet Juleglæde ind i hans Hjerte, og hans Tanker var ikke længere spredte og vildfarende: med Juleglæden var ogsaa hans Juleprædiken kommen til Verden. Og den næste Dag holdt han sin Prædiken om det store Verdens Lys, der skinner saa vide, alle Vegne, hvor Dødens Skygge og Mørke ruger, hvorledes det har spredt Lys saa mange Steder og stadig gør det, i den hele Verden og i mange bange Menneskehjerner. Og Menneskehjertet beskrev han som den Verden med de tunge Skyer over, han selv havde følt sig saa tynget af Aftenen forinden, og han talte om Hjertets Lykke og Salighed, naar Lyset slaar Mørket paa Flugt derinde. Og han endte sin Prædiken med Begyndelsesordene af hin Zacharias's gamle Lovsang, kaldet *Benedictus*:

„Lovet være Herren, Israels Gud,
fordi han har besøgt og forløst sit Folk.“

Niels Hansen.

Ur og tid

Af Mette Fastrup

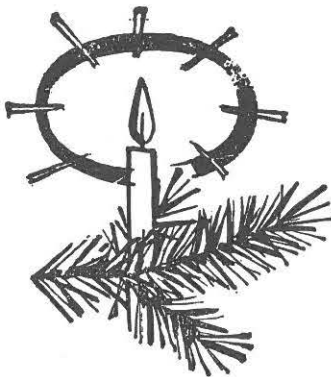
*Der er intet i verden så fredfyldt og godt
som et ur, der er gået i stå.
Men tåbeligt nok er min tanke blot:
Hvordan får jeg det til at gå?*

*Jeg leder og søger på langs og på skrå:
Den nøgle må findes et sted!
Lad gå da, er tiden gået i stå,
så vil jeg også ha' fred!*

*Nu er klokken det samme — lidt over to,
om så det er nat eller dag.
Og jeg strejfer en tanke i rummets ro:
Er tiden mon ikke bedrag?*

*En underlig skabning — menneskeværk,
der vrider vor sjæl af led,
der pisker os frem som en anden bersærk:
Afsted, afsted og afsted!*

*Der er intet i verden så fredfyldt og godt,
som et ur, der ikke vil gå.
Jeg fandt ikke nøglen, søgte den blot.
Mit ur skal få lov til at stå.*

fra det gamle album

Dette køretøj holdt uden for Agerholm Præstegård i Vester Vandet i august 1908. Pastor Peter Østergaard og fru Ingeborg har sat sig til rette — måske for at køre til venner i Thisted eller helt til Vildsund. I døren med smukke fyldinger står tjenestepigen Karen Bjerregaard. Disse oplysninger er givet af præsteparrets datter, Gudrun Thielst, der også har sendt tekst til billederne på næste side.

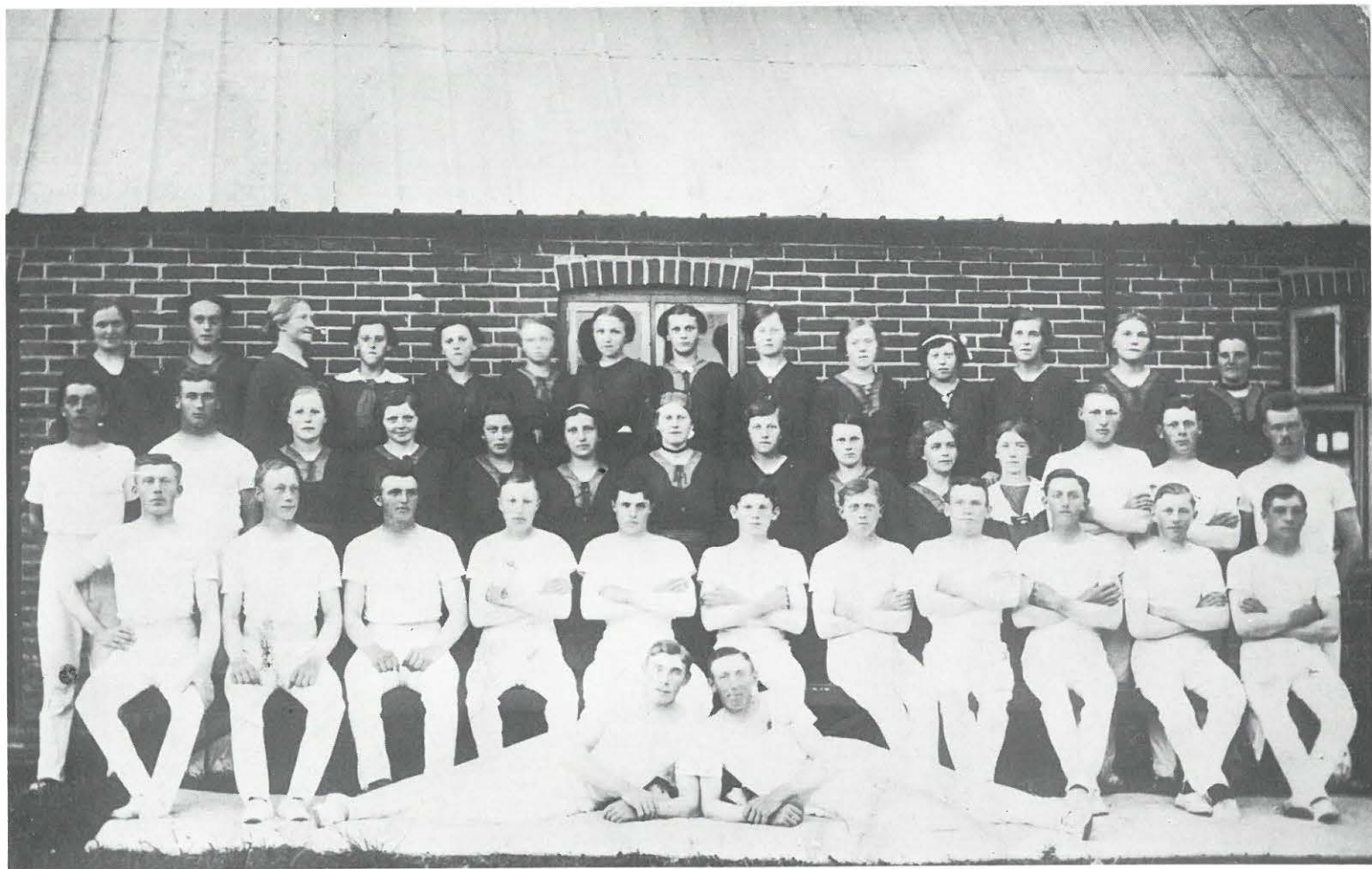

I JULI THY 1978 blev bragt et billede fra Agerholm Præstegård i Vester Vandet, men med fejlagtig og mangelfuld navneangivelse, skriver fru Gudrun Thielst, Humlebækken 4, Birkerød:

Billedet er taget af fru kantor Jørgensen, min mormor, den 7. maj 1909, nemlig på fremstillingsdagen, der fulgte efter min tidlige hjemmedøb. Bagest står min far, pastor Peter Østergaard, forrest til venstre sidder min mor, Ingeborg Østergaard, ved hendes side fru Faddersbøl, moder til fru Eyber. I øvrigt er de stående fra venstre: fru lærer Petersen, min faster fru overlærer Marie Broe, fru Eyber, Skårupgård, min moster lærerinde frk. J. C. Jørgensen, Vejle, lærer Henriksen, lærer Jens Voldby Broe, senere overlærer i Lemvig og Ordrup, min ældste morbror dr. theol. A. Th. Jørgensen, lærer Petersen, min faster fru overlærer Julie Mose, foran hende kantor Julius Jørgensen, Vejle, fru lærer Henriksen, fru Ingeborg Jørgensen, gift med A. Th. Jørgensen, proprietær Eyber til Skårupgård og overklitfoged Jespersen.

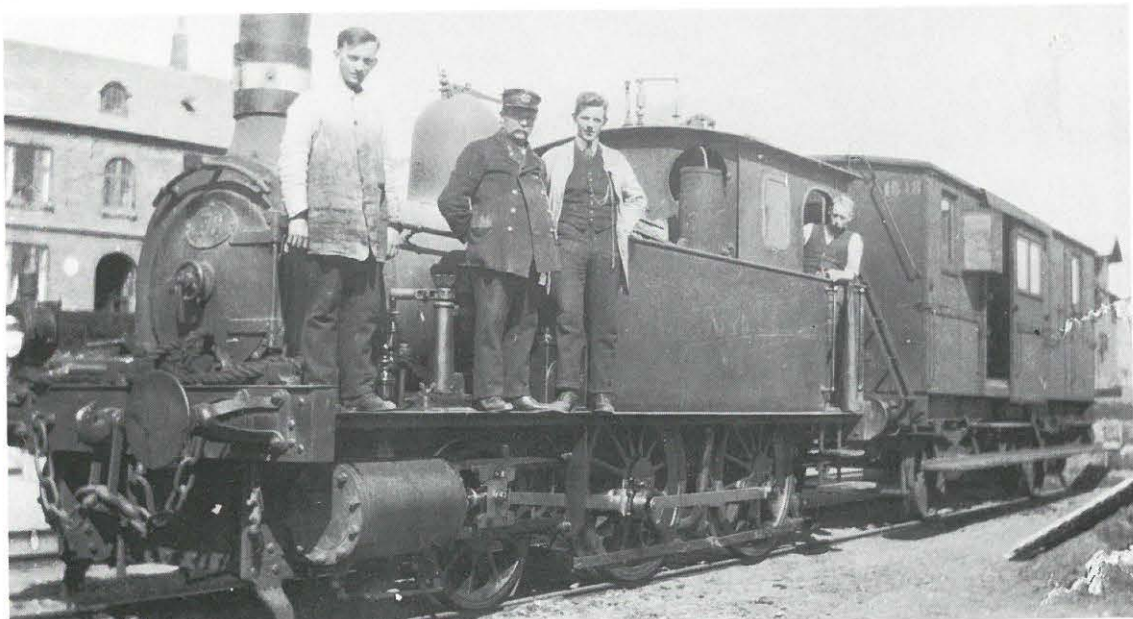
Det nederste billede er taget dagen efter, 8 maj, der var både min fars og mors og min morfars og mormors bryllupsdag. Bagest til venstre min far, foran i midten min mor.

fra det
gamle
album

Disse gymnaster blev fotograferet efter at have deltaget i et stævne på Sjørring Vold i 1916. I bageste række fra venstre Magda Wigh, gift Brusgaard Vestergaard, Bothilde, Maria Madsen (leder), tvillingerne Elise og Kristiane Hansen, Anna Frøkjær, Johanne kaldet Vejmand, Bertha Agerholm, Thea ? Nielsen, Ingeborg Svanborg, en ukendt, Sigrid Nedergaard, Pouline Poulsen og Kattrine Møller. I midterste række en ukendt, Anton Vestergaard, en ukendt, Thilde Bro, Else Tolbøll, Katrine Lortentzen, Johanne Balsen, to ukendte, Maren Poulsen, to ukendte, Viggo Pedersen og Valdemar Tolbøl (leder). Forreste række Frands Tolbøll, Jens Brusgaard Vestergaard, Ejler Gregersen, Holger Vestergaard, tre ukendte, Lars Munk, to ukendte, og Jens Madsen. Liggende foran. En ukendt. Til højre Jens Peter Pedersen. Billedet er taget uden for Nors Forsamlingshus, oplyser Else Marie Tolbøll Mouritsen, Rådmandsvej 17, Horsens.

Dette billede er formentlig taget i 1925, skriver pakhusmester Ivan Styrbak, Heliosvænget 163 c, Odense. Det er fra enderampen på Thisted Rangerbanegård. I baggrunden Dr. Louisegade 26. De fire mænd på billedet er portør Nicolaj Jensen, Møllevvej 12, manden i uniform er min far, overportør Jensen, dengang boende Skolegade 11, portør Fuglsang, Møllevvej, senere togfører i Struer, og lokomotivfører Larsen, der boede Møllevvej 7.

En Thisted-familie var 25. juli 1919 på udflugt med hestevogn til Eshøj. I forreste række fru Dige, Søren Dige med sønnesønnen Børge Dige, fru børstenbinder Poulsen og Dagny Kvist, der var barnepige hos købmand Dige, Strandgade. I anden række Rudolf Poulsen, fru Henriette Dige, fru isenkræmmer Sørensen og købmand Dige. I bageste række rebslager Jensen (med overskæg), en ukendt, muligvis en bror til Købm. Dige, som var hjemme fra Amerika, fru rebslager Jensen, børstenbinder Poulsen og isenkræmmer Sørensen. Billedet er overladt til Jul i Thy af fru Dagny Langballe (født Kvist), Aalborgvej 30, Thisted.

fra det
gamle
album

I marts 1900 opførte Thisted Afholdsforenings dilettanter »Eventyr på Fodrejsen«. Billedet fra opførelsen har repræsentant Erik Overgaard, Pandrup, fundet i en skuffe. Det er hans morfar, barber Georg Behr, der sidder yderst til højre med rank ryg og læser i en bog. Fru Martine Behr er en af de to damer i midten, formentlig hende i den hvide bluse. Måske kan læsere af Jul i Thy identificere flere af personerne.

Thisted. Udsigt fra Øst.

Sådan så Østerbakken i Thisted ud først i dette århundrede. Fhv. automobilforhandler Svend Jørgensen, Aalborgvej, har fundet postkortet, der i 1909 blev sendt fra Rudolph og Kirsten Stücker, Thisted, til fru Mathilde Mølgaard, Tæbring.

Når postvognen fra Klitmøller kom til Thisted, holdt postkøeren, Niels Immersen Mortensen, ind på Grand Hotel i Nørregade. Der var forbindelse to gange om dagen. Den ene gang kørte den postvogn, der ses på billedet, den anden gang en char-a-banc. Billedet, som er indleveret af fru Dagny Skødt, Sejlhøjvej 9, Vandet, er antagelig fra først i dette århundrede.

fra det
gamle
album

Dette billede er taget i 1907 i haven til den gamle skole i Helligsø. Det er lykkedes Olaf Nørgaard, Skivevej 9, Holstebro, at finde frem til navnene på de fleste af eleverne. I bageste række fra venstre: Jenny Søndergaard, ukendt, Henriette Gadegaard, Marie Laursen, Ingeborg Sørensen, Poul Andersen, Marianne Jensen, ukendt, Dagmar Sørensen, ukendt, lærer Johannes Jensen. Næstbageste række: Vistnok lærerens datter Johanne, Kirsten Andersen, ukendt, Valdemar Jensen, Anna Larsen?, Louise Houmøller, Michael Buus Jensen, Inger Andersen, Ella Laursen. Midterste række: Marie Nielsen, Kristiane Pedersen (Post), Jens Pedersen, Marie Jestrup, Laurids Mortensen, Karen Jensen (Hermansen), Aksel Søndergaard, Mariane Jensen (Hermansen), »madam Jensen« (lærerens hustru). Næstforreste række: Lars Pedersen, Karen Andersen, Maren Sørensen, Vilhelm Buus Jensen, Jenny Jensen (Hermansen), Johanne Pedersen?, Alfred Houmøller. Forreste række: Niels Lund, Otto Mikkelsen, Kristian Pedersen, ukendt.

Dette billede blev taget ved Thomas Vestergaards sølvbryllup i Tilsted 12. september 1909. Thomas Vestergaard købte omkring 1870 gården Vestermark i Tilsted. Her ses han sammen med sin anden hustru, Kathrine, deres 9 børn samt hans 5 børn fra første ægteskab. I bageste række fra venstre Nicoline (1886-1939), Kristen (1878-1943), Petra (1876-1929), Jens (1872-1957), Olav (1879-1932), Johannes (1885-1925), Frederik (1887-1960), Peter (1888-), Marie (1890-1977). Forreste række Dorthea (1873-1956) Magdalene (1895-1972), Johanne (1898-), Katrine (1857-1943), Thomas (1844-1925), Simon (1894-1966), Jakob (1891-1955?). Billedet er indleveret af Jakob Vestergaard, Margrethevej 42, Thisted. Hans far, Jens Vestergaard står som nr. 4 i bageste række fra venstre.

Elever på Thisted Handelsskole i 1915. I forreste række fra venstre lærer Anders Krogh Nielsen, Thora Brock og Viggo Pedersen. Stående fra venstre Elna Hald, Ingstrup, Jens Skaarup, Ellen Sørensen (musikpædagog i Thisted) og Aksel Mikkelsen (senere borgmester i Thisted).

**fra det
gamle
album**

Dette billede af gymnaster er taget sidst i tyverne på Østre Skole i Thisted. Forreste række: Edith Jensen, Ellen Hagger, Mary Stavnsgaard, Mary Bak, Ellen Poulsen, Vera Jensen og Estrid Fuglsang (nu fru Børge Sasser Jensen). 2. række: Ingrid Christensen, Inga Jensen, Sigrid Andersen, Birgit Bjerregaard, to der hed Jensen til efternavn, Gerda Bak, Jenny Jensen, Ester? Landbo og Ellen Eske Kristensen. 3. række: Dagny Christensen, Sonja Tandrup, Ellen Jensen, Ester Jensen, Ellen Dølle-rup, Betty Smidt, Karen Christensen og Kathrine Mathiasen. 4. række: Rigmor Larsen, Rigmor Kvist, Jenny Stig, Dagny Kvist, Jenny Jensen, Anna Bennedsen Jen-sen, Gerda Søndergaard og Helga Gisselbæk. Bageste række: Gudrun Sørensen, Helga Gade, en kusine til den næste, Charlotte Støjberg, Minna Sten, Marie Larsen, Anna Larsen, Ester Thomsen og Lene Jørgensen.

Dette billede af Hvidbjerg-borgere er formentlig fra omkring 1912. Det er sendt til Jul i Thy af Karen Carlsen, der giver følgende oplysninger om personerne: Bageste række fra venstre: Chr. Stilling (bror til urmager Svend Stilling, Hvidbjerg), nr. 2 ukendt, Hugo Carlsen, Mary Carlsen, Chr. Therkildsen (søn af købmand Therkildsen, Hvidbjerg), en ukendt. I forreste række Camilla Stilling (søster til Chr. Stilling), Sophie Carlsen (gift med Hugo Carlsen), Andreas Dalgaard (gift med Mary Carlsen), en ukendt og Klara Søe (gift med Ole Rokkjær).

Disse mænd arbejdede i Hundborg Mose i sommeren 1923. Manden ved maskinen til venstre er Anders Poulsen, Skjoldborg, der er død. Nr. 3 fra venstre er Johannes Jensen, Skjoldborg, der er 89 år. De øvrige er ubekendte.

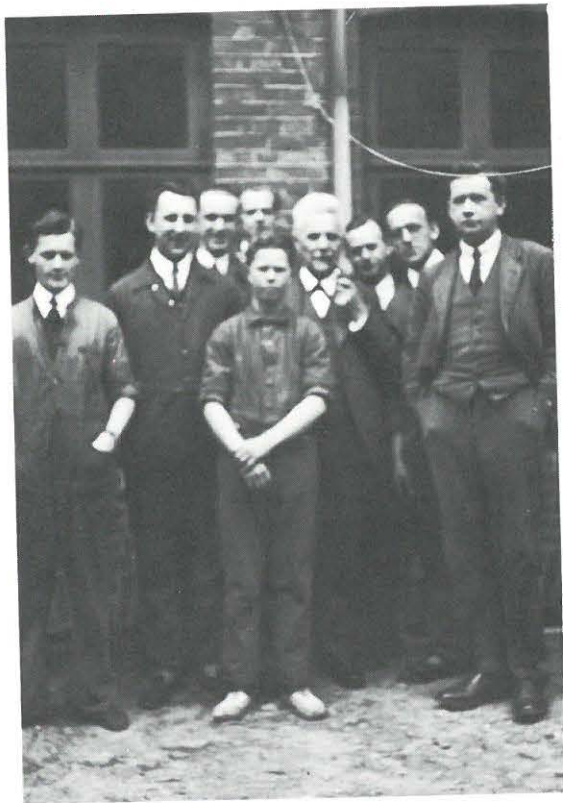

fra det
gamle
album

Disse elever gik på Thisted Realskole i 1930, oplyser William Elbrønd, Haslev. I bageste række fra venstre: Finn Jacobsen, Hilbert Overgaard, Oskar Bjerregaard, Kai Elving, Tage Bangsgaard, René Christensen, Gunnar Helgesen, Anders V. Henningsen og William Elbrønd. I midterste række: Hans Jensen, Inger Hald, Gudrun Rasmussen, Alma Blach, Birgit Bjerregaard, Lise Andersen, Grete Koldkær, Harda Christensen, Karen Joh. Sørensen, Karl Aage Hansen og Knud Busk. Forreste række: Johs. Eske Kristensen, H. C. Toft, Victor Andersen, Jens Erik Lyhne og Arnold Bertelsen.

Orla Abildgaard Jacobsen, Tullingsgade 3, København, har foruden billedet fra sin fars bogtrykkeri sendt dette fra Thisted Roklub 1930. Fra venstre Thomas Christensen, Chr. Tandrup, Jens Hald, Adolf Madsen, Einar Hansen, Simon Christensen, Johan Thomsen, Svend Nielsen, Laurits Kjellerup og Orla Abildgaard Jacobsen.

Den 19. maj 1931 blev personalet hos bogtrykker S. Abildgaard Jacobsen i Thisted fotograferet sammen med forsvarsmminister Laust Rasmussen. Fra venstre Henry Andersen, Laurits Larsen, Orla Abildgaard Jacobsen, Gadgaard Nielsen, Laust Rasmussen, Peter Sørensen, Georg Birkemose, redaktør C. Brunsgaard og i forgrunden typograflærling, senere redaktør Egon Berthelsen.

fra det
gamle
album

I 1927 kom Svend Jensen, Fotografisk Atelier, Østergade 5, Thisted, til Hillerslev Kirke for at tage dette billede af provst H. Hilden-Petersen og de konfirmander, der var til stede. Fra venstre provsten, Kristiane Bech (død), Lis Sunesen, Kaastrup, Asta Frost, Ballerum, gift Gasberg, Dagny Bøjer, Kjelstrup, gift Johansen, Anna Madsen, gift Pedersen, Grethe Jensen, gift Roelsgaard, Ingeborg Kristensen, gift Sunesen, Nelly Kristensen, Kjelstrup, gift Kristensen, Lars Andersen, Skovsted, Karl Kirk, Kjelstrup, Andreas Nielsen, Gravers Jensen, Kåstrup (død), Ejnar Vestergaard, Harald Jessen (død), Tage Nielsen (død), Hjalmar Dahlgaard, Brund, Jens Peter Henriksen, Skovsted, Severin Bisgaard og Aksel Jensen, Brund. Hvor intet andet er anført, er den pågældende fra Hillerslev.

**fra det
gamle
album**

På dette billede af elever i skolen i Sundby Thy vil man kunne finde forfatteren Martin Jensen og fire af hans søskende. I bageste række fra venstre lærerens husestyrerinde, Emil Jensen, Niels Jensen, Svend Jensen, Martin Jensen, en ukendt, Theodor Hansen, Holger Kvejborg, en ukendt, Henry Gravesen og lærer Kristiansen. Næste række Evald Hansen, en ukendt, Kristian Nielsen, Vangsgaard Kvejborg, Salomon Nielsen, Alfred Fogh, Severin Christensen, Jens Chr. Jensen. 3. række: En ukendt, Astrid Thomasen, Kathrine Sørensen, Kristine Jensen, Anna Kvejborg, Jenny Dybdahl, Magda Vestergaard, Karen Dissing og en ukendt. 4. række: Johanne Jensen, en ukendt, Marie Jensen, Kathrine Nielsen, Carla Vestergaard, Lis Johansen, Karen Pedersen, Kamma Torp, to ukendte. Forreste række Robert Christensen, Gravers Graversen, Niels Johansen, en ukendt og Marinus Sørensen. Martin Jensens søskende er Emil, Jens Chr., Kristine og Johanne Jensen. Af de nævnte lever Emil, der er bosat i Amerika. Billedet er formentlig taget i 1917-18.

**fra det
gamle
album**

Engang var der tre skoler i Vust Sogn, oplyser Niels Svaneborg, Vust. Der var en skole i Vust By, i Holme, og desuden blev oprettet en grundtvigsk friskole. Den tog i mange år den største halvdel af børnene. Nu bliver børnene kørt til skolerne i V. Thorup, Klim og Fjerritslev. Ovenstående billede er fra Vust Friskole 1902. Stående fra venstre Peter Jensen, Kæret, Albert Nørhave, Peder Kristensen, Mosegaard, Jens Kr. Jensen, Barkjær, lærerparret Nikoline Roelsgaard og Jens Møller, Jens Kr. Jakobsen, Gisholm, Kr. Kristensen, Mosegård, Lars Breum, Margrethe Jakobsen, Katrine Nielsen, Holme, Karen Marie Kristensen og Ane Marie Jensen, Barkjær. Siddende: Niels Kib Jensen, Barkjær, Johannes Svaneborg, Lars Svaneborg, Else Thorhauge, Frandsine Vestergaard, Gertrud Svaneborg, Elna Nielsen, Holme, Anna Povlsen, Sylt, Petrea Povlsen og Maren Nørhave. Knælende: Niels Svaneborg, Niels Vestergaard, Nikolai Nørhave, Kristen Vestergaard, Margrethe Kristensen, Mosegaard, Kirstine Kristensen, Mosegaard, Ejner Jensen, Barkjær, Andreas Westergaard, Holme Mølle, Mariane Jensen, Barkjær, og Karoline Westergaard, Holme Mølle.

**fra det
gamle
album**

Niels Svaneborg, Vust, har sendt dette billede fra Vust Kommuneskole i 1914, da der også var telefoncentral i skolen. I bageste række står Aage Larsen, Jens Svendsen, Otto Svendsen, Kr. Nordentoft, Frode Larsen, Johannes Jepsen, Anders Kjeldsen, Frode Larsen og Thomas Svendsen. Mellemste række: Jenny Græsbøl, Kirstine Kjeldsen, Mariane Jespersen, Elna Gravesen, Anna Jespersen, Karoline Svendsen, Gudrun Larsen, Valborg Kristensen, Anna Lund, Emma Græsbøl og lærer Thomas Larsen. Forreste række: Kristen Svendsen, Johannes Larsen, Else Kristensen, Johanne Nordentoft, Mariane Nordentoft, Maren Møller, Thora Møller, Maria Græsbøl og tre af lærerens mindreårige børn Herdis på 5, Hakon på 7 og Ingolf på 6 år. I alt havde lærer Larsen syv børn med på billedet. Aage Larsen i bageste række til venstre er lærerens 18-årige søn. Han blev førstelærer på Øland.

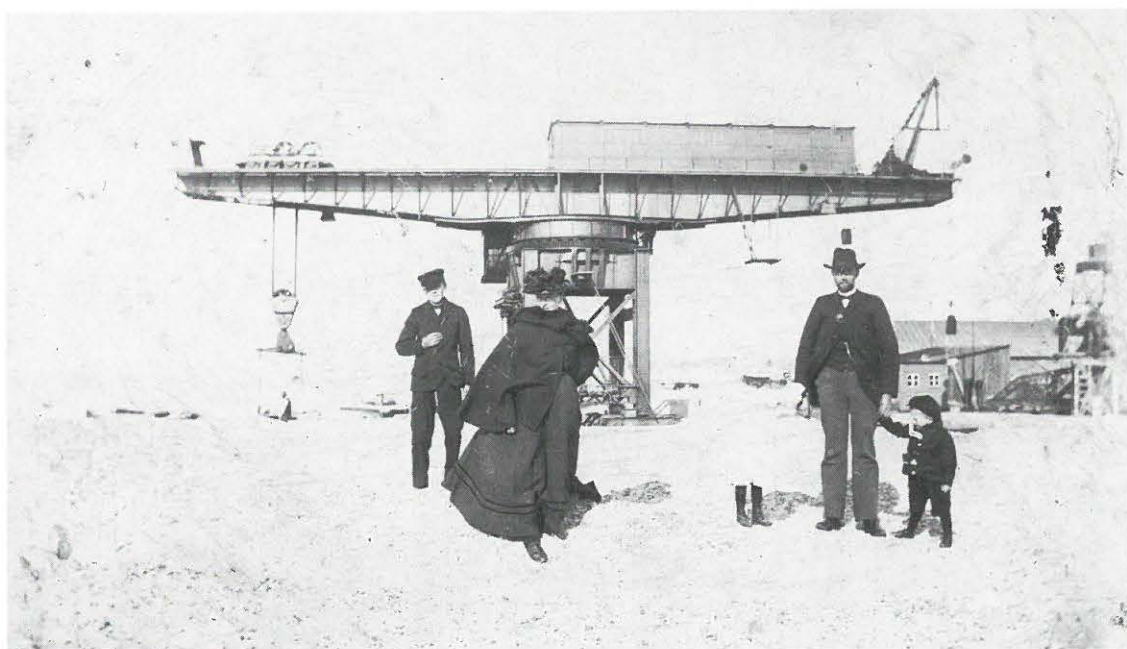
**fra det
gamle
album**

Der gik 38 børn i Vust Holme Skole i 1938, da dette billede blev taget af eleverne, lærer Søren Davidsen og hans kone Olga. I bageste række fra venstre Erik Rasmussen, Søren Jensen, Niels C. Jensen, Abraham Christensen, Niels Abildgaard, Lars Christian Andersen, Andreas Rasmussen og Erik B. Andersen. Mellemste række: Anna Rasmussen, Johanne Andersen, Ingrid Nielsen, Karen Sønderhaven, Karen Nesgaard, Ella Nielsen, Ingeborg og lærer Davidsen. Siddende: Vinter Sønderhaven, Else Rasmussen, Magda Jensen, Julia Sønderhaven, Helga Abildgaard, Anna Abildgaard, Karen Nielsen, Svend Nielsen og fru Davidsen med datteren, Grete. Skolebygningen i Holme og kommuneskolen i Vust med den store have er solgt til privat beboelse, oplyser Niels Svaneborg. Friskolen har været brugt til forsamlingshus, men er nu solgt til Vejstrup Ungdomsskole på Sydbyn, som bruger den til sommerbeboelse for eleverne.

fra det
gamle
album

Dette billede har fru Alma Kristensen, Agger, overladt til Jul i Thy. Hun har arvet det efter sin far, Joseph Pedersen, Bedsted, der står ved lokomotivets bageste hjørne. Han var med til at anlægge banen Thisted-Fjerritslev, der blev åbnet i 1904, men det vides ikke, om billedet er taget ved Fjerritslevbanen eller ved Thybanen Thisted-Struer. Hvem kan hjælpe? Fotografen er Th. Ellemo, Thisted, der også havde en filial i Frøstrup.

Niels Klingenberg, Dortheasmindel, Klingenbergvej 4, Sperring, har taget dette billede ud af sit gamle album. Det er taget omkring 1907, da familien kørte til Vorupør i char-a-banc for at se, hvordan det gik med molebyggeriet. Jens Klingenberg står med datteren Kristine i den ene hånd og Niels i den anden hånd. Bagved fru Dorthea Klingenberg står en karl fra gården, Jens Møller Jensen. Niels Klingenberg er den eneste af de fem Personer, der er i live. Han er nu 78 år gammel.

Mathias Lynge, Kæruldvænget 45, Odense, oplyser om dette billede fra Dronning Louises Børneasyl i Thisted, taget omkring 1926-27: I baggrunden til højre bestyrerinde frk. Jensen, alle tiders mor for os alle. Den høje pige med fletninger er frk. Jensens adoptivdatter, Helene. I 2. række står jeg selv som nr. 1 fra venstre. Nr. 4 er formentlig Chr. Christensen, Dragsbækvej, nr. 5 Robert Christensens far, Thorvald Jensen. Yderst til venstre sidder Evald, nr. 4 er vist Tage Laugesen, derefter Kalle Christensen, Betty og Ruth.

fra det gamle album

Bredlundgård i Hjørdemål Klit var i flere århundreder i samme slægts eje. I 1678 havde Kristen Pedersen og hans kone Bodil Thomasdatter fæstebrev på gården, der var fæstegård under Ørum. En datter, Inger Kristensdatter, og hendes mand, Kristen Mortensen, overtog gården, og da Inger Kristensdatter var blevet enke, gik den igen videre til en datter, Mariane, og hendes mand. Inger Kristensdatter kom på aftægt hos dem, og i aftægtsbrevet hed det blandt andet, at inret måtte ændres uden hendes vidende. Endvidere blev det pålagt de unge at omgås hende med hengivenhed og respekt, som det sømmer sig for gode børn. Det kunne tyde på, at hun har været en klog og myndig kone. Da Inger Kristensdatter døde i en alder af 83 år efterlod hun sig 7800 rigsdaler til hver af sine 6 børn — et betydeligt beløb på den tid. Hun var min tip-tip-tip-tip-oldemor. I 1803 blev gården frikøbt af Christen Larsen. Min oldefar, Niels Smed, byggede nyt stuehus i 1854. Til minde om det hænger endnu et skilt over døren mellem stuen og soveværelset. Da min far, Anders Smed Nielsen, i 1928 blev gift med min mor, Maren, blev 116 tdr. land skilt fra Bredlundgård (i forgrunden), og Ny Bredlundgård (i baggrunden) blev bygget. Her havde jeg de glædeste barndomsår, og da vi flyttede, længtes jeg smertefuldt. Jeg var 12 år dengang. Vi flyttede til Bedsted, hvor min far stadig bor i Birkelund. Min farbror, Niels Smed Nielsen, overtog den gamle Bredlundgård, og derefter havde min kusine Nora og hendes mand, Oskar, gården indtil for en halv snes år siden. Ingen havde vel tænkt sig, at egnen skulle blive så affolket som tilfældet er. I dag står de fleste gårde i Hjørdemål Klit tomme eller bliver brugt som feriehuse, skriver Kamma Vestergaard, Stauningvej 38, Skjern.

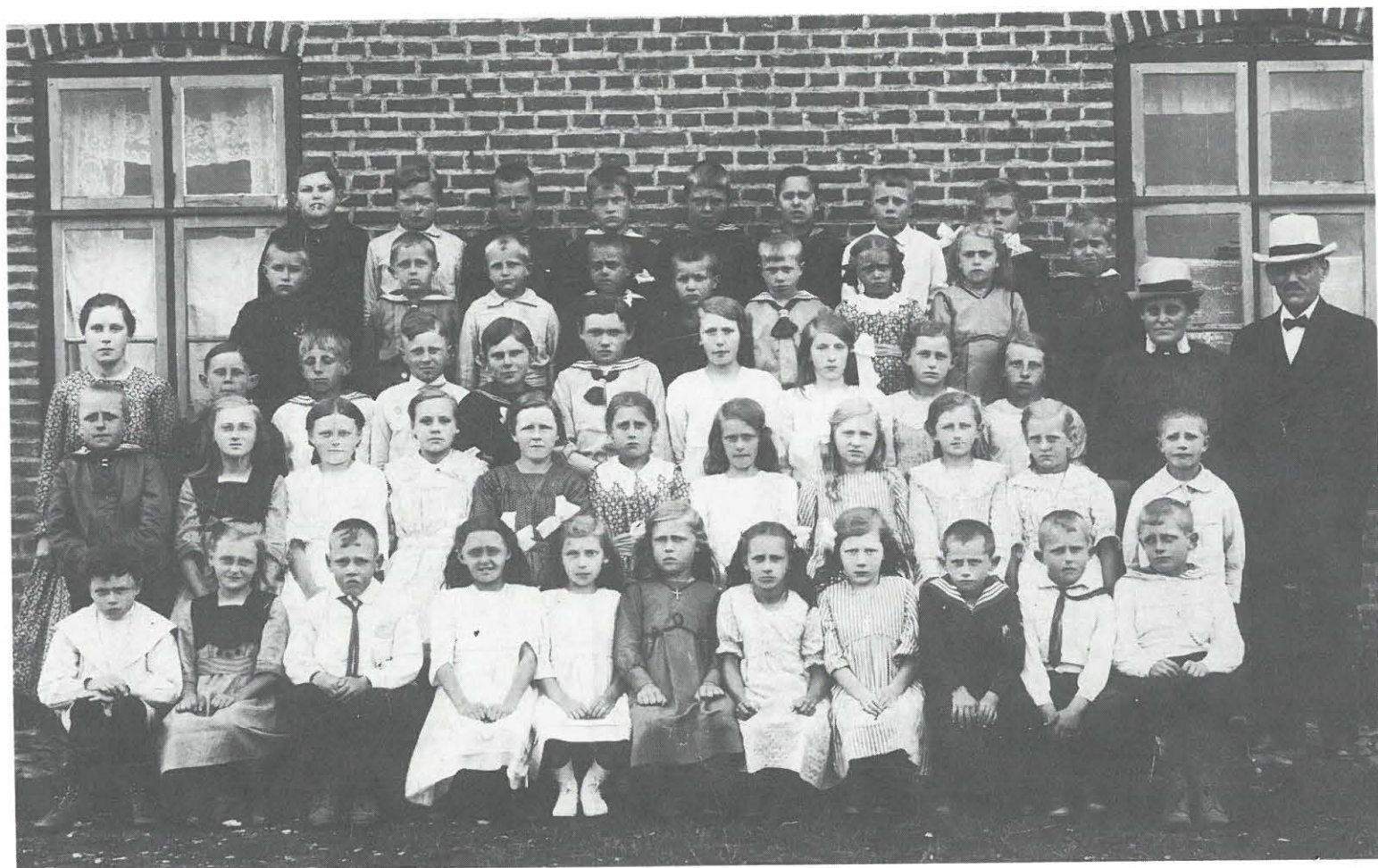

Ida Bisgaard, Vestergade 77, Thisted, har fundet dette billede frem til Jul i Thy. Hun mener, der er FDF's orkester, der spiller, formentlig i skoven i Thisted. Men hvem kan give nærmere oplysning? Hvem kender dirigenten?

Frelsens Hærs Børnebespisning Thisted

Endnu et billede fra forfatteren, typograf Henry E. Pedersens billedsamling, overladt til Jul i Thy af sønnen, Arne Ringgaard Pedersen, København. Billedet er fra Frelsens Hær i Thisted, hvor mange blev bispist, da der var fattigdom i byen. Billedet er et postkort, sendt til fru Marie Henriksen, Møllevejen, Thisted, 25 oktober 1909.

**fra det
gamle
album**

På dette skolebillede fra Sundby Thy c. 1920 ses i forreste række fra venstre: Niels Søe, Jenny Nielsen, Niels Johansen, Agnethe Nielsen, Anna Jensen, Maren Larsen, Ester Larsen, Margrethe Jensen, Anders Immersen, Søren Gravesen og Emil Jensen. Anden række: Otto Thinggård, Mary Nielsen, Kattrine Nielsen, Lis Johansen, Kamma Torp, Agnes Dissing, Elna Vestergård, Marie Jensen, Lydia Immersen, Ellen Jensen og Johannes Dissing. Tredie række: En ung pige i huset, Theodor Hansen, Martin Jensen (forfatteren), Gravers Gravesen, Evald Hansen, Svend Jensen, Magda Vestergård, Karla Vestergård, Magna Immersen og Johanne Jensen. Fjerde række: Kristian Peter Mølgård, Salomon Nielsen, Johannes Jensen, Jens P. Dissing, Lars Kr. Mølgård, Kristian Larsen, Anna Marie Dissing, Anna Villesen og Arnold Kristensen. Femte række: Robert Poulsen, Niels Jensen, Jens Sørensen, Alfred Olesen, Magnus Kristensen, Holger Kvejborg, Henry Gravesen, Ejnar Villesen, lærer Kristiansen og frue. Det er Alfred Olesen, Sundbyvej 7, Møgelvang, der har fundet frem til navnene.

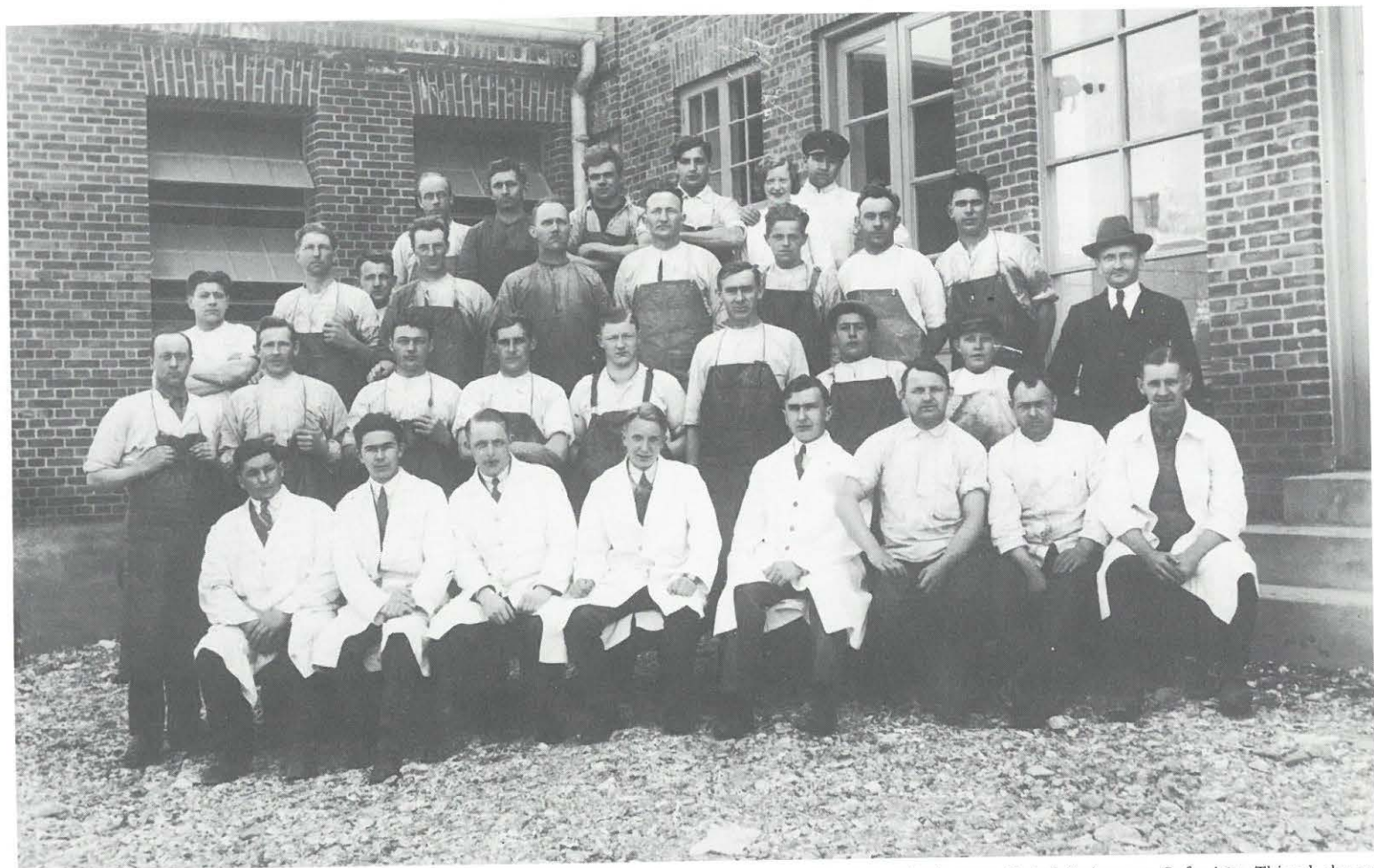

Dette billede blev taget i 1923 i Hvidbjerg Thy. Henning Olsson, Dalgas Avenue 33, Århus, oplyser, at det er hans far, der står yderst til højre. En af de øvrige er tømrer Søren Korsgaard, Floulev. Men hvem kan give nærmere oplysning? Om husets beliggenhed forklarer Henning Olsson: Når man kommer fra hovedvejen og har passeret jernbanecrosskæringen, drejer man med første vej til venstre. Så ligger huset på højre hånd.

Thisted. Parti fra Møllebakken

Om dette parti fra Thisted oplyses, at det er fra Møllebakken. Måske kan nogle af Jul i Thy's læsere hjælpe med yderligere oplysninger.

**fra det
gamle
album**

Den 2. januar 1931 begyndte arbejdet på Thisted Andels-Svineslagteri, og om sommeren blev dette billede taget. Herluf Christensen, Refsvvej 37, Thisted, der var 12 år dengang, har fremskaffet navn på alle, men i nogle tilfælde kan han kun huske efternavnet. Forreste række fra venstre: Larsen, Pårup Nielsen, direktør Arentzen, Hansen, Thousgaard (bror til den senere prokurist), Christensen, Leth og Chr. Sørensen. 2. række: Peter Olsen, Aksel Clemmensen, Chr. Smed, Albert Eklund, Laursen, Chr. Jensen, Holger Jensen, Hakon Have og Johannes Larsen. 3. række: Niels Sørensen, Würtzen, Holger Andersen, Karl Christensen, Jens Pedersen, Henry Christensen, Herluf Christensen, Anders Larsen og Alfred Josefsen. Bageste række: Victor Andersen, Chr. Nielsen, Thorhauge, Max Kommeier, frk. Pedersen og Heinrich Billelose.

*Tilbageblik over små og store begivenheder
i tiden fra oktober 1979 til oktober 1980.*

Året der svandt

OKTOBER

Til minde om fabrikant Niels Schjødt er i Hvidbjerg Lystanlæg afsløret en mindesten med denne indskrift: »Her plantede han mange træer. Byens skønhed stod ham nær. I taknemmelighed mod anlæggets grundlægger, Niels Schjødt 1924-1979«.

Fire fra Thy var i en bus, der 5. oktober forulykkede ved Kassel i Vesttyskland. Erna Jensen, Ørhagevej, Klitmøller, brækkede en arm og fik ribben trykket ind. Hendes mand, købmand Morten O. Jensen, samt Elly og Jens Peter Jensen, Vangsåvej, Klitmøller, slap uskadt. Blandt de fire dræbte var to fra Spøttrup i Salling.

Svend Dragsbæk og Johannes Nielsen, Klitmøller, har taget initiativ til restaurering af en gammel ålekiste ved Klitmøller Å. De ål, der i døgnets mørke timer er på vandring fra Vandet Sø til havet, kan fanges ved hjælp af ålekistens riste.

I en bog om »Vestvolden« giver greve Ulrich Holstein detaljerede oplysninger om de store

kanoner, tyskerne stillede op på Hanstholmen under 2. verdenskrig.

Ved amtspløjestævnet hos Per Houe, Ginne-rup, blev Bjarne Nielsen, Hjørdemål, nr. 1 i seniorgruppen, Lejf Andersen, Vestervig, nr. 1 i juniorgruppen.

Vestergades Brugsforening i Thisted, kaldet Kvickly, og Nr. Vorupør Brugsforening sluttes sammen fra 1. januar. 262 medlemmer af brugsforeningen i Thisted stemte ja til sammenlægningen, 90 nej, og 36 tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod. I Vorupør stemte 31 ja, 2 imod.

Hanstholm-Hallens inspektør, Villy Vegeberg, vil fratæde fra årets udgang. Han har overtaget kiosken i Hanstholm-Centret.

Sygeplejerske Frederikke Vestergaard blev efter en fest i Harring Missionshus for 4. gang udsendt til en missionsgerning i Nigeria.

Plejhjemsbestyrer Bjørn Devantier tog det første spadestik til en Bedsted-Hal, der efter overslaget vil koste ca. 2,4 millioner.

NOVEMBER

Den 1. november havde C. V. Henningsens guldmedeforretning i Thisted bestået i 150 år. L. P. Hald drev forretningen 1829-47, Jens Sund

1847-93, M. Hartvig 1893-1918, C. V. Henningsen 1918-52, Anders Henningsen 1952-79. Nu drives forretningen af Birgit og Egon Pedersen.

Erland Dyrmann trak sig 1. november tilbage fra Teknisk Skole i Thisted. Han havde været faglærer inden for frisørfaget fra 1940'erne, fra 1964 fast ansat ved frisørdagskolen, indtil den blev nedlagt i 1974. Siden har han været knyttet til skolehjemmet.

Efter 19 års virke ved politistationen i Hurup tog landbetjent Jens Peter Kjærgaard sin afsked fra 1. november i en alder af 63 år.

Danair indsætter Fokker Fellowship F-28 på ruten Thisted-København. Maskinen har plads til 65 passagerer. I det forløbne år blev antallet af passagerer på ruten opgivet til 51.300 mod 33.750 året før.

Provst Knud Schjødt-Pedersen indsatte søndag den 4. november Poul Hansen som sognepræst i Søndbjerg og Odby efter A. C. D. Berthelsen. Den ny præst har været forstander på Hardsyssel Ungdomsskole i Vejrum.

Vor tids værste lidelse er depression, som næsten altid har sin rod i noget, vi tilslører for os selv, sagde sognepræst Jens Hvas, Holstebro, ved Indre Missions kredsmøde i Agger.

Peter Christensen, Stenbjerg, der har fisket fra Nr. Vorupør, vil skænke sin kutter »Niels Juel« til »Foreningen til bevarelse af Stenbjerg Landingsplads«.

Sparekassen Thy skænker et urmøbel til Museet i Thisted. Det er udført af Bertel Andersen, Bedsted, og formentlig fremstillet omkring året 1800.

Svend Sørensen har trukket sig tilbage som halbestyrer i Sjørring. Han afløses fra 1. januar af elektriker Peter Olesen.

En elev på skolen i Vesløs, Dorthe Thomsen, Amtoft, skal fra 1. december være organist i Vesløs Kirke. Hun afløser Anna Pilgaard, der fortsætter som organist ved Øsløs Kirke.

Niels Peter Christensen har skænket sin fiskerbåd »Niels Juel« til Stenbjerg Landingsplads. Det var den sidste, der gik på fiskeri fra dette sted.

Gartner Ib Christensen, Thisted, udnævnes til kirkegårdsgartner i Frederikshavn fra 1. januar. De sidste seks år har han virket på kirkegårdene i Thisted og som konsulent for Kolonihaveforbundets Thistedkreds.

Chefen for Hjemmeværnsdistrikt Thy siden 1972, major E. K. J. Madsen, blev udnævnt til oberstløjtnant og skal fra 1. december være chef for Hjemmeværnsdistrikt Åbenrå og stedfortræder for chefen for den syd- og sønderjyske region.

Sparekassen Thy har skænket en film »Da hestekraft var heste« til minde om, hvordan der er arbejdet på landet i Thy. Filmen er optaget hos Kr. Langballe, Ballerum, af Wagner Boll efter forarbejde af Svend Sørensen. En lederpris blev på Sparekassen Thy's jubilæumsdag, 30. november, overrakt til arkitekt Jørgen Raaby, der har gjort en stor indsats for Frivilligt Dreng- og Pigeforbunds Thisted-kreds. Prisen var på 5.000 kr.

Sparekassen Thy bekostede i anledning af 150 års dagen optagelsen af filmen »Da hestekraft var heste«. Direktør Gunde Linvald forærede et eksemplar til skolecentralen i Thisted, repræsenteret ved Jens Erik Hald.

DECEMBER

Vendelbobanken åbnede fra 7. december en afdeling i Vestergade i Thisted, hvor der har været farvehandel. Som direktør for afdelingen, bankens 28., er antaget Steen Tinggaard Sørensen.

Omkring 200 deltog 7. december i mindefesten for Hans Bakgaard på Ydby Kro. En 83-årig søster, Marie Martin, var kommet fra Sjælland for at være med.

Major Poul Winther er antaget som chef for Hjemmeværnsdistrikt Thy fra 1. januar. Han har efter tjeneste på Hjemmeværnsskolen i Nymindegab været leder af Hjemmeværnets uddannelsesvirksomhed i Viborg.

Et flertal i Sydthy Kommunalråd besluttede at ansætte ledende skoleinspektør J. K. Kristensen, Bedsted, som skoledirektør.

Thy's ældste, Olga Hansen, der er på plejehjemmet Fjordglimt i Sennels, fyldte den 16. december 106 år.

Formanden for Kolonihaveforbundets Thistedkreds, Henry Pedersen, siger, at mange, der er gået på efterløn, er interesseret i at få en have.

Tirsdag den 18. december meddelte skibsreder Karl Mosvold, at han vil indstille rutesejlsden Hanstholm-Kristiansand fra den 24. december. Juleaftensdag sejlede færgen »Hanstholm« for sidste gang mod Kristiansand.

Tredje juledag meddeltes det, at besætningen på »Hanstholm« vil gøre forsøg på at få oprettet et nyt selskab, som kan fortsætte sejladsen fra januar eller februar. Der gøres forsøg på at skaffe 20 millioner til et nyt selskab.

Som formand for Hanstholm Havns Fiskeriforening efter Svend Heiselberg valgtes Egon Sekkelund. Svend Heiselberg har ønsket at trække sig tilbage, efter at han er blevet valgt som medlem af folketinget.

Politiassistent Viggo A. Johansen trak sig ved årets udgang tilbage. Han havde virket ved politiet fra 1942 og været i Thisted i næsten al sin tid. I en årrække var han prøvesagkyndig.

Blandt dem, der var hjemme i Thy på juleferie, var Thyge Smed, søn af ejendomskommissionær Niels Smed, Hurup. Han rejste til Amerika i 1969 og virker i et ejendomsmæglerfirma i en naboby til Toronto i Canada.

Borgmester Chr. Hansens nytårsønske: Målet for 1980 er en ny færgе og helårsdrift.

JANUAR

Erhvervsrådet i Hanstholm har blandt 23 ansøgere antaget Robert Madsen som erhvervschef fra 1. marts. Efter bankuddannelse har han blandt andet været erhvervschef for syv sønderjyske kommuner.

Magnus Odgaard, Hvidbjerg, afslører i forbindelse med sin 80 års dag 6. januar, at han stammer fra kong Kristoffer den Anden.

Den 14-årige svømmer Bjarne Kragh, Thisted, blev »Årets sportsnavn i Thy 1979«.

Auktionsmester Ib Holm Sørensen oplyser, at fiskeauktionen i Hanstholm i 1979 fik tilført 30,3 mill. kg mod 26,8 året før. Omsætningen nåede op på 161 millioner mod 129 millioner året før.

Som bestyrerpar for Hanstholm-Hallen er antaget Vera og Tage Thomsen, der i mange år har virket inden for idrætten i Hanstholm.

Den 33-årige fuldmægtig Per Farsinsen, Den Danske Bank, Thisted, udnævnes til souschef for Den Danske Banks filial i Års.

Sognepræst i Skinnerup og residerende kapellan i Thisted, A. K. Sølvsteen, indstilles enstemmigt til embedet som sognepræst i Hundborg-Jannerup efter C. J. Vemmelund, der fik bevilget afsked på grund af sygdom i efteråret 1979.

Direktør Erling Wulff, Andelsbanken, Hurup, er fra 15. marts udnævnt til direktør for Andelsbankens Hjørring-afdeling. Han var i en

bank i Brønderslev, inden han i 1961 kom til Thisted. I 1969 blev han direktør i Hurup.

Organist ved Thisted Kirke, Jesper Jørgen Jensen, er fra 1. maj antaget som organist i Vestervig og leder af en kirkemusikskole, der bliver overbygning på Sydthy Musikskole.

Ved Handels- og Landbrugsbankens 14. guldmedaljeuddeling kom bogtrykker Erik Wadmann, Thisted, og fabrikant Ernst Nielsen, Sjørring, i betragtning.

Lærer ved Thylands Ungdomsskole, den 37-årige Aage Husum, er antaget som leder af Arup Friskole fra næste skoleårs begyndelse.

Magnus Odgaard, Hvidbjerg, har siddet og fundet ud af, at han nedstammer fra en konge, Kristoffer den Anden.

FEBRUAR

Fra 1. februar tiltrådte Mette Fastrup som Thisted Dagblads Hanstholm-redaktør efter Jens Kofoed.

Bankassistent Kr. Borggaard, Den Danske Bank, Thisted, tiltræder som souschef i Bikubens Hurup-afdeling.

Hvidholt i Dronning Louisegade i Thisted skal være et hjem for folk, som på grund af alkohol eller narkotika er kommet så langt ud, at de ikke kan klare tilværelsen selv, oplyser Doris og Eigil Knudsen. De har overtaget Hvidholt efter dyrlæge K. Knakkegaard Møller.

Tre blev dræbt og fem kvæstet mandag morgen den 4. februar på Kløv Bakke. Over en halv snes køretøjer stødte sammen på grund af rimtåge og glat føre. Dræbt blev den 38-årige vognmand Sv. Aa. Vigsø, Fjerritslev, den 28-årige Elisabeth Christensen, Fjerritslev, og den 40-årige Ejvind Ottesen Lyng, Frøstrup.

Tidligere sognefoged i Lyngs, Ejnar Alstrup Christensen, Jestrup, mindedes på sin 75 års dag den 7. februar, at han i 1954 havde kong Frederik til frokost under forårsmanøvren i Thy.

En Thisted-film, der havde premiere 2. juni 1936 i Royal-Teatret i Thisted, blev fundet i en kasse hos en marskandiser af lærer Carsten Toft. Sammen med to kolleger, Anders Schousgaard og Sv. Sørensen, har han omredigeret filmen og sat lyd til.

Albert S. Bornerup i Thisted betegnede sig som en »gammel fyr«, da han 15. februar fyldte 85. Han kunne uden overdrivelse have sagt en »gammel frisk fyr«. Efter at have virket på mange områder og rejst i mange lande vovede han sig som 84-årig helt til Taiwan og Japan. Hvor man kalder på ham, møder han med glæde op og fortæller om sine oplevelser.

Bestyrer for Andelsbankens Støvring-afdeling, Allan I. Pedersen, udnævnes til direktør for Andelsbanken i Hurup efter Erling Wulff.

Thisted Handels- og Industriforening udnævner to æresmedlemmer: Laurids Jensen og H. E. Frederiksen. De har begge været formand for foreningen.

MARTS

Stationsleder B. Bondo Nielsen, Thisted Lufthavn, er i forbindelse med reorganisering inden for SAS udnævnt til »enhedschef«.

Fhv. politibetjent Laurits Thousig, Hurup, melder sig som øjenvidne til den første flyvning over Thisted den 29. september 1911. Franskmanden Gabriel Poulain fløj fra en plads på Roligheds jorder i en maskine, han selv havde konstrueret.

Et maleri af den næstsidsste amtmand i Thisted, H. Egedorf, blev den 3. marts hængt op i amts- og byrådsalen på Thistedes gamle rådhus. Tidligere medlemmer af Thisted Amtsråd, der eksisterede til 1. april 1970, var mødt op tillige med den sidste amtmand i Thisted, nuværende stiftamtmand i Viborg, Florian Martensen-Larsen, og amtsborgmester P. E. Eriksen.

Da skibsreder Karl Mosvold, Scan-Line, har opgivet sin søgen efter en færge til Kristiansand-Hanstholm-ruten, indleder borgmester Chr. Hansen forhandlinger med direktør Birger Thorsen, Fred. Olsen Lines, der tilbyder daglig sejlads i sommertiden og et par ugentlige ture i lavsæsonen.

Billedhuggeren Aage Westergaard, Thisted, har for 8. år i træk fået antaget et arbejde på Charlottenborgs forårsudstilling — en mosaikskulptur, forestillende en tiger, der æder en høne.

Efter forhandlinger i Hanstholm fra tidlig morgen til sen aften mandag den 10. marts godkendtes en aftale mellem Hanstholm Kommune og Kristiansand Dampskibsselskab — en af Fred. Olsens afdelinger. Sejladsen Hanstholm-Kristiansand indledes 20. juni.

På kreds mødet i DLG Center Sydthy blev Karsten Grud, Tygstrup, udnævnt til »årets unge landmand«.

Kongelig operasangerinde Tove Hyldgaard — solist ved Thisted Musikforenings koncert 27.

Amtsborgmester P. E. Eriksen talte, da et maleri af amtmand H. Egedorf blev hængt op i salen på det gamle rådhus i Thisted.

Kapelmester Jens Schrøder, Aalborg, blev udnævnt til Thisted Musikforenings æreskunstner.

marts sammen med sin mand, Tonny Landy — fortæller, at hun som barn var på ferie i Nors. Hendes forældre, Anna Hyldgaard og Poul Nielsen, er fra Nors Havreland. En farbroder er kirkesanger i Nors og Tved, Kr. Skaarup Nielsen.

Fredag den 28. marts havde Dronning Louises Børnehaven i Thisted bestået i 25 år. Børnehaven blev til ved en sammenlægning af »Dronning Louises Børneasyl« i Asylgade og »Den private Børnehaven« på Plantagevej. Den første leder var Inger Knudsen, som var med i arbejdet i 22 år.

APRIL

Den 1. april havde Marius Harbo i 40 år været strandfoged for Hansted mellem Strand. Han blev strandfoged efter sin far, Chr. Christensen Harbo. Samme dag havde fuldmægtig Arne Badstue været ansat i Den danske Banks Thisted-afdeling i 25 år.

Formanden for Thisted Kommunes tekniske udvalg, Henning Poulsen, oplyser, at gågadeforsøget i Thisted, som efter planen skal gennemføres fra midt i maj, ventes at ville koste 80.000 kr.

Tidligere kirketjener i Vestervig, Einar Olsen, trækker sig i en alder af 68 år tilbage som

kirketjener i Odby. Han afløses af Ths. Kristensen, Uglev.

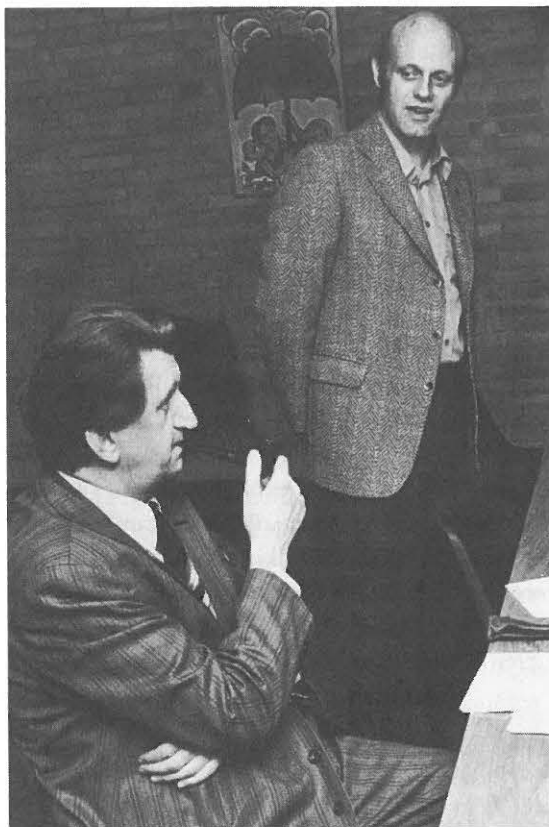
Ved åbningen af Visby Kirke efter en restaurering til over otte hundrede tusinde sagde biskop Henrik Christiansen, Aalborg: Restaureringen er præget af dygtigt håndværksarbejde. Det er, som om man lægger ekstra anstrengelse i arbejdet, når det gælder en kirke. Sådan har det nok altid været. Derfor står kirkerne efter 8—900 års forløb.

Rutebilfirmaet Thinggaard blev oprettet i 1920, da Poul Thinggaard sagde farvel til sit hestekøretøj og forlængede sin Hanstholm—Nors-rute til Thisted. I 1934 overtog han Danmarks længste bilrute, Thisted—Aalborg. Firmaet blev efter hans død i 1946 videreført af fru Mariane Thinggaard, Thisted, og sønnen Henry Thinggaard, Aalborg. I 60-året efter oprettelsen råder firmaet over 25 store busser.

Teatersalen ved Hotel Aalborg i Thisted blev lørdag den 19. april taget i brug efter en restau-

Thisted Teater ved Hotel Aalborg fik en ny indgang i forbindelse med restaureringen.

Jeg har kun penge med til natlogi, sagde trafikminister Jens Risgaard Knudsen i Thisted til formanden for Arbejdernes Fællesorganisation, Ejvind Munkholm.

tering. Salene er solgt fra hotellet og drives af en selvstændig institution. Arkitekt Ib Lydholm havde forfattet en prolog, fremført af Jens Okking og Jørgen Budolfsen. Gentofte-Scenen opført »Haren og musvågen«, bygget over Bellmann-sange og episoder.

Søndag den 20. april blev A. K. Sølvsteen indsat som sognepræst i Hundborg-Jannerup. I pastoratet er der foruden de to gamle sognekirker den nyere kirke i Nr. Vorupør, opført i 1902.

Tidligere gartner på kirkegårdene i Thisted, trafikminister Jens Risgaard Knudsen, blev mandag den 21. april i Arbejdernes Fællesorganisation i Thisted stillet over for spørgsmålet om forbedring af Thybanen. Hans svar: Jeg har ingen penge med til dette besøg, bortset fra, hvad jeg skal bruge til natlogi.

Ole Bach, Fårtoft, blev af DLG-Center Thisted udnævnt til »Årets unge landmand«.

Villy Mørk Jensen, Sjørring, rejste til Østtyskland for sammen med andre tidligere KZ-fanger at mindes befrielsen fra fangenskabet 26. april 1945. Han kom via Neuengamme med en af Bernadottes busser til Sverige inden befrielsen.

Fhv. skoleinspektør Poul Bunk, der døde 29. april i en alder af 70 år, havde i omtrent 45 år virket ved skolevæsenet i Thisted. I mange år var han forstander for Handelsskolen, og han gjorde en stor indsats for idrætten i Thisted.

MAJ

1. maj tiltrådte politiassistent Poul—Martin Schurmann som landbetjent i Hanstholm, sideordnet med formanden for landbetjentenes organisation, Verner Nygaard.

Formanden for brugsforeningernes Thy- og Morskreds, Lars Overgaard, Tingstrup, sagde i sin sidste beretning som kredsformand, at brugsforeningerne ikke havde konsolideret sig tilstrækkeligt i »de glade tressere«. Lars Overgaard har været kredsrepræsentant fra 1957.

Kurt Tegtmeier, Vang, vandt 1. pr. i en konkurrence om udsmykning af bryllupssalen på Thisted Rådhus. 2. pr. gik til Erland Knudssøn Madsen, Hinding, 3. pr. til Jens Kr. Bredholt, Thisted. Der var 20 forslag.

Ved en sammenkomst i Heltborg for enlige og ældre fortalte Johannes Olsen, Heltborg, at han som ung tjente hos Jens Søe, der var både gårdejer og digter. Sine digte skrev han i stalden om natten. Ved den gamle landevej i Heltborg er

Thyboer og færinger var mødt op i stort tal, da færgeren »Smyril« kom til Hanstholm fredag den 30. maj.

rejst en mindesten for Jens Søe, der døde i 1942.

Bjarne Bjerregaard, Jegindø, skulle i et halvt år have arbejdet i Iran med opstilling af gasturbiner, men på grund af uroligheder blev opholdet kun på 14 dage. Det var i de dage, amerikanerne forgæves prøvede at befri gidslerne i den amerikanske ambassade i Teheran.

Hjælpepræst hos provst Georg Langkjer, Svend Erik Jensen, bliver fra 1. juni sognepræst i Horne-Asdal i Vendsyssel. Han var tidligere lærer i Thisted og har i et års tid været hjælpepræst i Hunstrup-Østerild.

Henning Hansen bliver fra 1. august direktør for Facet Plast i Thisted, der har omtrent 50 ansatte. Han har i 18 år været ansat ved Synopal, den sidste halve snes år som teknisk direktør.

Gladys Bach Kreutzmann, født i Tule for 23 år siden, vandt 1. pr. i en tegnekonkurrence. Hun tegnede »Grønlandsbien« og formede valgsproget »Det summer sig«. Gladys Bach Kreutzmann er datter af tømrermester Hans Bach, Klitmøller, og gift med en grønlander.

Onsdag den 28. maj blev en forvirret dag i Thisted. Gågadeforsøget begyndte. For gående

og en del af forretningsfolkene indebærer trafikomlægningen fordele, for andre den ulempe, at de får længere til deres arbejdsplads.

Den 29. maj blev den sidste patient udskrevet fra Koldby Sygehus, og derefter trak den 70-årige Niels Hvass Hansen sig tilbage efter 33 års gerning på sygehuset. Koldby Sygehus ombygges til psykiatrisk plejehjem og personalet omskoles.

Fredag den 30. maj kom Færøfærgen »Smyril« til Hanstholm for første gang i rutesejlad. Sidste anløbssted før Hanstholm var Bergen, som »Smyril« sejler tilbage til undervejs til Torshavn. Endvidere kommer færgen til Scrabster i Skotland og Seydisfjord på Island. Indtil videre anløber færgen Hanstholm hver fredag. »Smyril« sejlede til Bergen med 140 buketter bøgegrene, som skovrider P. Skarregaard havde sørget for. De deles ud til patienter på sygehuse, alderdomshjem m.v.

Torpedobåden »Rodsteen« blev lørdag den 31. maj adopteret af Hanstholm Kommune. Chefen, kaptajnøjntant Uffe Haagen Hansen, havde »åbent hus«, og over tusinde besøgte fartøjet under det vellykkede besøg.

JUNI

Ved generalforsamlingen i Thisted Musikforening aflagde landinspektør Poul Boe for 35. gang beretning. Han udtalte mindeord om fru Edith Larsen, der var blandt initiativtagerne, da den nuværende musikforening blev oprettet i 1943. En tidligere musikforening gik ind i 1932.

Som sognepræst i Skinnerup og residerende kapellan i Thisted er enstemmigt indstillet den 45-årige sognepræst John Simonsen, Hem-Sem-Svenstrup-V. Torslev i Århus Stift.

Lods Bjarne Bak Pedersen skal for 3. gang sejle en færge ind i Hanstholm Havn. 1. gang var det færgen »Hanstholm« sommeren 1979, 2. gang Færøfærgen »Smyril«, 3. gang når Kristiansandfærgen »Bonanza« 20. juni kommer til Hanstholm for første gang.

Landbetjent Verner Nygaard havde 15. juni været 25 år ved Politiet. Den 49-årige politimand

siger: Jeg er glad for at være kommet til Hanstholm. Jeg føler, at her hører jeg til.

Under et møde i Hanstholm drøftede Nordisk Råds trafikudvalg muligheden for en færgeforbindelse fra det nordvestlige Danmark til Grønland, oplyste udvalgets næstformand, folketingsmedlem Chr. Christensen.

Ved studentereksamen på Thisted Gymnasium opnåede Bent Windelborg Nielsen, Tømmerby, at få fem 13-taller på striben.

Fredag den 20. juni blev en ny festdag for Thy. Der blev påny færgeforbindelse til Kristiansand, da »Bonanza« fra Fred. Olsen Lines løb ind i havnen. Direktør Birger Thorsen: Vi vil gøre vort bedste for at yde en god service. Borgmester Chr. Hansen: I har været ventet længe!

Borgmester Chr. Hansen og direktør Birger Thorsen, Fred. Olsen Lines, så tilfredse på hinanden, da færgeforbindelsen mellem Kristiansand og Hanstholm var genoprettet med »Bonanza«.

Lørdag den 21. juni blev den tidligere Sallingsundfærge »Legindbjerge« sat ind på Næs-sund som afløser for en mindre færge. Derved er færgekapaciteten blevet tredoblet.

Efter at have plantet smil og solskin trak den tidligere gartner Ejnar Rasmussen sig tilbage fra skolevæsenet. Han virkede som skoleinspektør i Nors i en årrække, indtil han blev afløst af Wagner Gothelf.

Jørgen Mose Laursen blev 22. juni indsat som

sognepræst for Jegindø og kapellan for Hvidbjerg og Lyngs.

Blikkenslagerfirmaet Handest i Thisted har bestået i 125 år. Kobbersmed J. K. Handest begyndte 30. juni 1885 i Østergade. Fra 1903 videreførtes firmaet af H. C. Handest, fra 1932 af Jens Handest. Det blev i 1967 overtaget af C. J. og H. C. Handest, der driver forretningen under navnet Jens Handest & Sønner. Siden 1979 har firmaet haft lokaler Aalborgvej 62.

JULI

Kongelig operasangerinde Tove Hyldgaard udpeger Thisted som sin yndlingsby: Nok er jeg ikke Maria Callas, men når jeg kommer til Thisted får jeg en modtagelse, som var jeg i familie med den berømte sangerinde!

Gwyn Hodgson, født i den engelske vikingeby York, ansættes som organist ved Thisted Kirke. Han var kordreng i York, studerede musikvidenskab i Oxford og blev uddannet på musikkonservatoriet i København. Han har været i Danmark i

9 år og virket som organist i Hørsholm siden 1976.

Folketingsmand Svend Heiselberg, Hanstholm, udpeges til at repræsentere Venstre under 1. halvdel af FN's 3 måneder lange generalforsamling, der indledes 16. september.

Den nye sognepræst i Tilsted, der er udskilt fra Thisted Pastorat, bliver Erik Holm, der skal bo i en villa Grandalsvej 42, indtil en præstegård er opført.

Marius Klingenberg, der i 40 år var købmand på Thyholm, udnytter tiden som pensionist inden for malerkunsten. Under morgenture på cykel bliver han inspireret til at male — indtil nu ca. 90 billeder.

Medlem af Europa-Parlamentet, Jørgen Brøndlund Nielsen, var 14. juli i Hanstholm for at drøfte fiskeriproblemer med formanden for

Hanstholm Fiskeriforening, Egon Sekkelund, og folketingsmand Sv. Heiselberg. Jørgen Brøndlund Nielsen er i EP's udvalg for landbrug og fiskeri.

Museet i Thisted antager en etnolog, Hanne Mathiesen, der får Hanstholm som sit væsentlige arbejdsområde, når hun tiltræder 1. september.

Børge Vognstoft, Thisted, ansættes fra 1. oktober som præst for valgmenigheden i Mellerup ved Randers. Han skal afløse Poul Engberg, der tidligere var forstander på Snoghøj Højskole.

Tre Skagenfiskere var i fare i Hanstholm den 17. juli, da styremekanismen svigtede på »Ole Degn«. Kutteren blev slæbt i havn af »Elsam 2«. Redningsbåden »C. B. Claudi« blev kritiseret for forskellige mangler.

Den yngste af forfatteren Hans Bakgaards søskende, Bernhard Bakgaard, besøger under et

Hans Bakgaards broder, Bernhard Bakgaard, i den mindstue, som er indrettet i Lindahlsminde Skole i Vestervig for broderen, Hans Bakgaard.

To søskendepar blev viet i Skinnerup Kirke: Jens Chr. Rysgaard Snejstrup og Inge Marie Nielsen, Bodil Nielsen og Karl Kristian Snejstrup. De flytter ind i to ens huse i Koldby.

ophold i Thy skolen Lindahlsminde ved Vestervig Kirke, hvor der er indrettet skolemuseum og mindestue for Hans Bakgaard. Bernhard Bakgaard kom til Amerika som 22-årig i 1926 og bor nu som pensionist i Rahmay nær New York.

Filmmanden Jørgen Vestergaard, Sennels, har solgt sin TV-film om den jyske spillemandsgruppe til en række udenlandske TV-stationer, blandt andet i Østeuropa.

Plantør Ejvind Christensen, Nystrup Plantage, vil trække sig tilbage ved udgangen af oktober. Hans farfar var plantør i Tvorup, hans far i Hjardemål. Selv har han været på Læsø og fra 1954 i Nystrup.

Slakteriarbejder Tage Jensen, Bedsted, antages som inspektør ved Bedsted-Hallen fra 1. august.

AUGUST

En tidligere Hanstholm-lærer, Karin Tejg Holm, omkom, da hun blev ført ind i en smeltevandtunnel i Alperne. Sammen med en datter på 16 og en datter på 9 faldt hun i et hul. De to piger blev reddet af deres far og en bror.

Den 15-årige Bjarne Kragh, Thisted, blev Europamester, da han 8. august vandt 100 meter

brystsvømning i den svenske by, Skövde. Hans tid var 1.08.55. Nr. 2 var en svømmer fra Sovjetunionen.

Søndag den 17. august afsløredes i Hundborg Erland Knudssøn Madsens mindesten for Folke Trier Hansen, der denne dag kunne være fyldt 80. Kaj Munks søn, Arne Munk, talte om Folke

Trier Hansen som en kampens mand. Stenen kan opfattes som en fakkell, der rækkes til en efterverden, der savner et stæsted.

En tysk ingeniør, Robert Menten, Königslauster, der under ferie i Agger blev ramt af et hjerteanfald og indlagt på Thisted Sygehus, undlod ikke at give udtryk for sin taknemlighed, da han var helbredt: Jeg vil fremhæve den fremragende behandling, jeg har fået af både læger og sygeplejersker. Uden undtagelse var alle venlige. Den eminent fine behandling var medvirkende til, at jeg hurtigt kom på fode igen.

Efter protest fra 20 forretningsfolk gik Thisted Kommunes tekniske udvalg med til at genåbne Nørregade for trafik i begge retninger.

Siden gågadeforsøget begyndte i maj, har der været ensrettet færdsel i retningen fra Nytorv.

Efter planen skal gågadeforsøget vare mindst et halvt år.

Fredag den 22. august fyldte købmand Chr. E. Nielsen, Heltborg, 80 år. Han har i 58 år stået bag egen disk og desuden virket inden for købmandsorganisationerne i mange år. Hæderstegn i guld og æresmedlemsdiplomer beviser, at kolleger har sat overordentlig stor pris på ham.

Når kaldskapellan Helge Eigil Kejser i september trækker sig tilbage som præst ved Thisted Kirke, han har haft den længste virketid af samtlige Thistedpræster, man kender navne på fra 1546. H. E. Kejser kommer op på 33 års gerning som præst i Thisted. Den, der kommer nærmest efter ham, er Bent Nielsen Curtz, der virkede i 25 år, fra 1734 til 1759.

SEPTEMBER

Etnologen, magister Hanne Mathiesen, blev 1. september ansat ved Thisted Museum med fyrmuseet i Hanstholm som særligt arbejdsområde.

Lærer H. C. Krøyer, Hundborgvej, Thisted, har ved hjælp af solfangere sparet godt 2500 liter fyringsolie på et år. Han regner med, at anlægget kan tjenes ind i løbet af fire år.

Lærer Niels Stokholm Nielsen, Hvidbjerg, vil skrive et drama i tre dele om bispedrabet i Hvidbjerg Kirke på Thyholm i året 1260. Biskop Oluf Glob blev dræbt foran alteret af sin nevø, herremanden Jens Glob, Borregård.

Da Historisk Samfund søndag den 7. september havde udflugt til Hindsels på Thyholm med over 130 deltagere, udtalte fru Anna Overgaard håbet om, at dansk landbrug altid må have så gode kår, at herregårdene kan bevares som aktive kulturskatte.

I Thisted kan man ikke klage over mangel på solskin. På Statens Forsøgsstation i Silstrup er målt solskinstimer i en halv snes år, og forsøgsleder E. B. low Skovsborg registreret 1809 solskinstimer om året i gennemsnit. Det er noget mere end gennemsnittet for landet som helhed.

13. September var det 10 år siden, Thisted

Lufthavn blev åbnet af prins Henrik. Antallet af passagerer har i løbet af de 10 år været ca. 750.000, hvoraf ca. 450.000 var med rutenfly, oplyser havnechef Jens Riis.

Omkring hundrede mennesker samledes lørdag den 13. september på Skelhøje i Sundby Thy i anledning af genrejsningen af mindestenen for forfatteren Martin Jensen. Blandt deltagerne var forfatterens enke, Manja Jensen, København.

Hans Thomsen, Winthersmøllevej, Thisted sagde i anledning af sin 80 års dag den 23. september: Uden fantasi og energi kommer man ingen vegne. Efter at have været i Amerika i nogle år oprettede han hønseriet »America«, som for 15 år siden blev overdraget til sønnen Ib. En anden søn, Per har overtaget forretningen med hønseriartikler.

Venskabet mellem forfatteren Hans Bakgaard og skuespilleren Carl Nielsen belyses i en række breve, som er udgivet af Hans Bakgaards Venners forlag og Forlaget Provins. Carl Nielsen har skrevet forord til »Breve«, der indeholder Hans Bakgaards sidste tanker. Hans Bakgaard døde 29. december 1972.

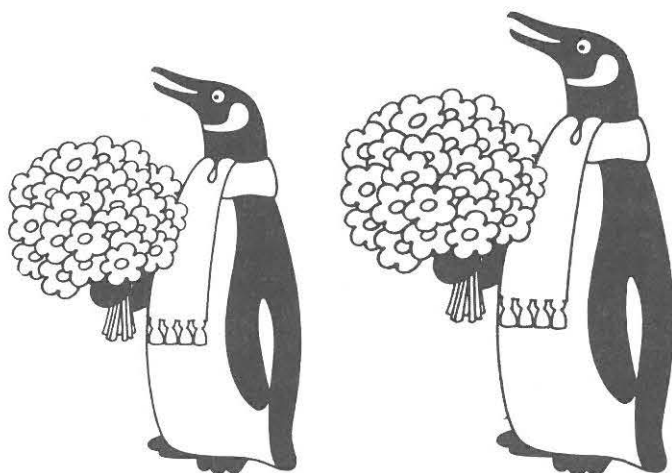
Gamle billeder...

som kan have interesse for Jul i Thy, modtages gerne til reproduktion. De får billederne tilbage, med mindre De skulle være interesseret i, at vi viderebringer dem til opbevaring i et af de lokalhistoriske arkiver.

Med venlig hilsen
JØRGEN MILTERSEN
Thisted Dagblad . Telf. (07) 92 33 22

*Det er os, der pifter tøjet.
Vi har tingene lige i øjet -
i hatte - huer - handsker - tørklæder
bælter og småting.*

Modehuset
Frederiksgade 4 - 7700 Thisted
Tlf. (07) 92 13 13

 DEN DANSKE BANK

Snak nyt tøj med Dress-partner

(07) 92 04 99 – 92 44 56

**Gælder det tryksager –
henvend Dem til ...**

THISTED BOGTRYKKERI

Jernbanegade 15-17 . Telefon (07) 92 33 22

ALFA-LAVAL

MALKEMASKINER
RØRMALKEANLÆG
KØLETANKE
UDMUGNINGSANLÆG
VENTILATION
STALDINVENTAR m.m.

MANUS

MALKEMASKINER
RØRMALKEANLÆG
KARRUSELSTALDE

Vi gør arbejdet lettere for Dem

P. KOED Aps
THISTED

Tlf. (07) 92 16 22 og 92 14 10

STALDMEKANISERING

Salg – Service – Reservedele

MALLES
Støvsugere
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Symaskiner
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Barnevogne
SNEDSTED. Telf. 934082

comfort

Hans Olsen & Søn

Industrivej . Telf. 92 03 00

Åben 9 - 17.30 . lørdag 9 - 12

VVS Specialbutikken -
med installationservice

Alt i konfektur
— gaveæsker til alle formål

ELITE

J. Kristensen . Vestergade 22
Thisted . Tlf. 92 14 74

·en klar
nordjysk
linie...

VENDELBOBANKEN

Vestergade 38-40 . 7700 Thisted . Telefon 92 41 11.

— frisk og fin

DRAGSBÆK
MARGARINEFABRIK
Tlf. 92 27 44

Mallings Konditori

v/ Ole Pallesen

Vestergade 32 . Telefon (07) 92 02 02

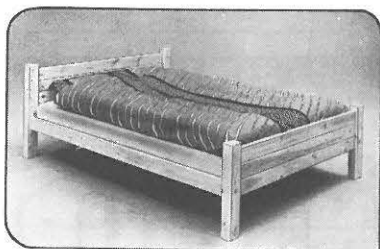
Køb julegaver i

Frederiksgade . Thisted

I år skal julegaverne være fornuftige.

Prøv at give møbler — de glæder også i tiden fremover

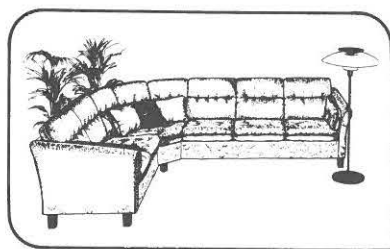

Mange modeller i senge
Alle typer i madrasser
Små og store tæpper

Se udvalget i

Lænestole
høje og lave
Masser af småmøbler

Hjørnesofaer
stof og læder
Dagligstuer - alle priser

Kom ind og se hvad vi har

TÆPPEHUSET

TV Arne Svendsen
RINGEN
GÅGADEN
SERVICEAFD. } Tlf. 92 00 77
Tilstedvej

rigtige sko til
hele familien!

JUUL SKO
VESTERGADE 20 - THISTED

1000 TING

— alt i legetøj

A. O. GLAS, Idylvej

— alt i glas . Tlf. 92 19 17

RIKKE BØRNETØJ

— Stort udvalg i babytøj -

Vestergade 9 . Telf. 92 03 35
7700 Thisted

Esso Servicenter

v/ Leif Hummelshøj

Vestergade 71 . 7700 Thisted
Tlf. (07) 92 07 17

GØL PØLSER

POUL H. LADEFOGED

FEDEVARER EN GROS

Åbakkevej 6

Tlf. (07) 92 14 58 - 92 17 33

Privat: Markvænget 10 A - (07) 92 57 76
7700 Thisted

KØKKENMILJØER – HVIDEVARER

De kan trygt henvende Dem til os

Toldbodgade 4 (Andelsbanken)
7700 Thisted . Tlf. (07) 92 45 50

Calles Konditori

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8

Telefon (07) 92 01 60

**Bogbinderiet,
der søger at følge med tiden**

Industrivej
7700 Thisted . Telefon (07) 92 12 44

**Glædelig jul
og
godt nytår**

Thisted Arbejderforening

BRUGSEN

i centrum

**Besøg vor Super-slagter
– det betaler sig**

**TAFJA JENSEN &
LANGBALLE**

Telefon (07) 92 33 44* – 92 33 92

**Den
lokale
Frøhandel**

**Thisted Frø
Thorstedvej 88
Tlf. 92 25 66**

**Bøger af enhver art og til
ethvert formål**

BALLEBY'S BOGHANDEL

v/ NIELS ERIKSEN
STORE TORV 5 . TLF. (07) 92 00 90
7700 THISTED

Hvad skal man sætte penge i - og hvornår?

Det spørgsmål er der mange penge i at få besvaret rigtigt.

Kom ind og få håndbøgerne. De er gratis.

FØR DE GØR NOGET MED PENGE

Tøjet får vi i

Gågaden . Telefon (07) 92 11 52

HUSK:

Duge og udstyr finder De i et smukt udvalg hos

Gågaden . Telefon (07) 92 09 77*

Byens eneste specialforretning

EL-KØB

ATLAS
køleskab King de luxe AKG 201

ATLAS
fryseboks 322 ltr. de luxe

EL-KØB

EL-KØB

ATLAS
komfur ASG 341

ATLAS Hvidevarer der passer sammen

Tal med din lokale EL-KØB installatør.

Fuld af energivenlige produkter.

Deres aut. Installatør

Aps **brdr. W Hansen**
THISTED **EL-KØB** CENTER

Gaver
der glæder

— år efter år!

GAGADEN 10 · Tlf. 92 04 00

FIP
Håndværkerafdeling:
Fabriksvej 3E
Tlf. 92 06 95
1. sal: Køkkenudstyr
Glas · Porcelæn

Hellesens

- energi til Thisted.... og til resten af verden!

**brille-
huset**

· VESTERGADE 7 ·
THISTED (07) 92 04 37

Byens mest moderne
BILVASKEMASKINE

TEXACO SERVICE

JØRN KRISTIANSEN
Aalborgvej 12 · 7700 Thisted · Tlf. (07) 92 29 77

Erik F. Niensens Eftf.
Erik L. Wadmann
Centrum for **Ure og Optik**

Store Torv
Tlf. 92 10 32

Herre- og drengetøj
KJÆR

VESTERGADE 34 · TLF. 920536

VASK - RENS - LEJE

Udlejning af
KITLER, SENDELINNEDE,
DÆKKETØJ og HÅNDKLÆDER
til private, institutioner og hoteller.

En gros salg af rengøringsmidler.

50 års erfaring - Kommer Dem til gode

KLIT VASK

7700 Thisted
Dragsbækvej 45
(07) 92 05 88

7900 Nykøbing
Ringvejen 60
(07) 72 08 99

dlg

Center . Thisted

Telefon (07) 92 14 55

Gå til: THE

Specialforretningen har altid
80 forskellige sorter THE på lager.

Byd på OSTEANRETNING
- den er nem at servere!

OST-THE-VIN-KONSERVES

OSTEHUSET

v/ Knud Stengaard . Lilletorv . Tlf. 92 22 25

Hamlet
Original Solio

KØB HOS FAGMANDEN
EGON HANSEN
Østergade 3 . Telefon 92 15 89

Børnene har somme tider svært ved at ha' THY sodavand i fred for de voksne.

Der er masser af perlende forfriskninger og boblende
velsmag i den lange række af Thy mineralvande.

Glæd børnene (og Dem selv).

... ta' en hel stribe med hjem.

Tryghed ved køb - så er det hos EXPERTEN

Vær
prisbevidst
køb hos

expert

v/ E. VESTERGAARD

Vestergade 21 . Thisted . Telefon 92 18 42

TOVES BLOMSTER

ALT i

dekorationer
kranse
brudebuketter
gaveartikler

Aalborgvej 68 . Telefon (07) 92 02 22 . 7700 Thisted

Du er altid velkommen til at gå en tur i drivhuset!

NY BIL?
Vi rustbeskytter
- og giver op til 10 års garanti
uanset vogntype

DITEC Lakkonservering

Thisted Tectyl Service

v/ Erik Østergaard

Industrivej 25 . Telefon (07) 92 25 05

Musikcentret J/s

Underholdningsbureau og koncertdirektion
v/ Knud Erik Pedersen og Verner Schytte

JERNBANEGADE 7
7700 THISTED
(07) 92 31 85
(07) 92 39 30

ORKESTRE
&
SOLISTER

Der er 180 tøjeksperter i Danmark
- i Thisted er det

Beklædnings Magasin . Thisted . Hanstholm

Julegaver

Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon (07) 92 10 02

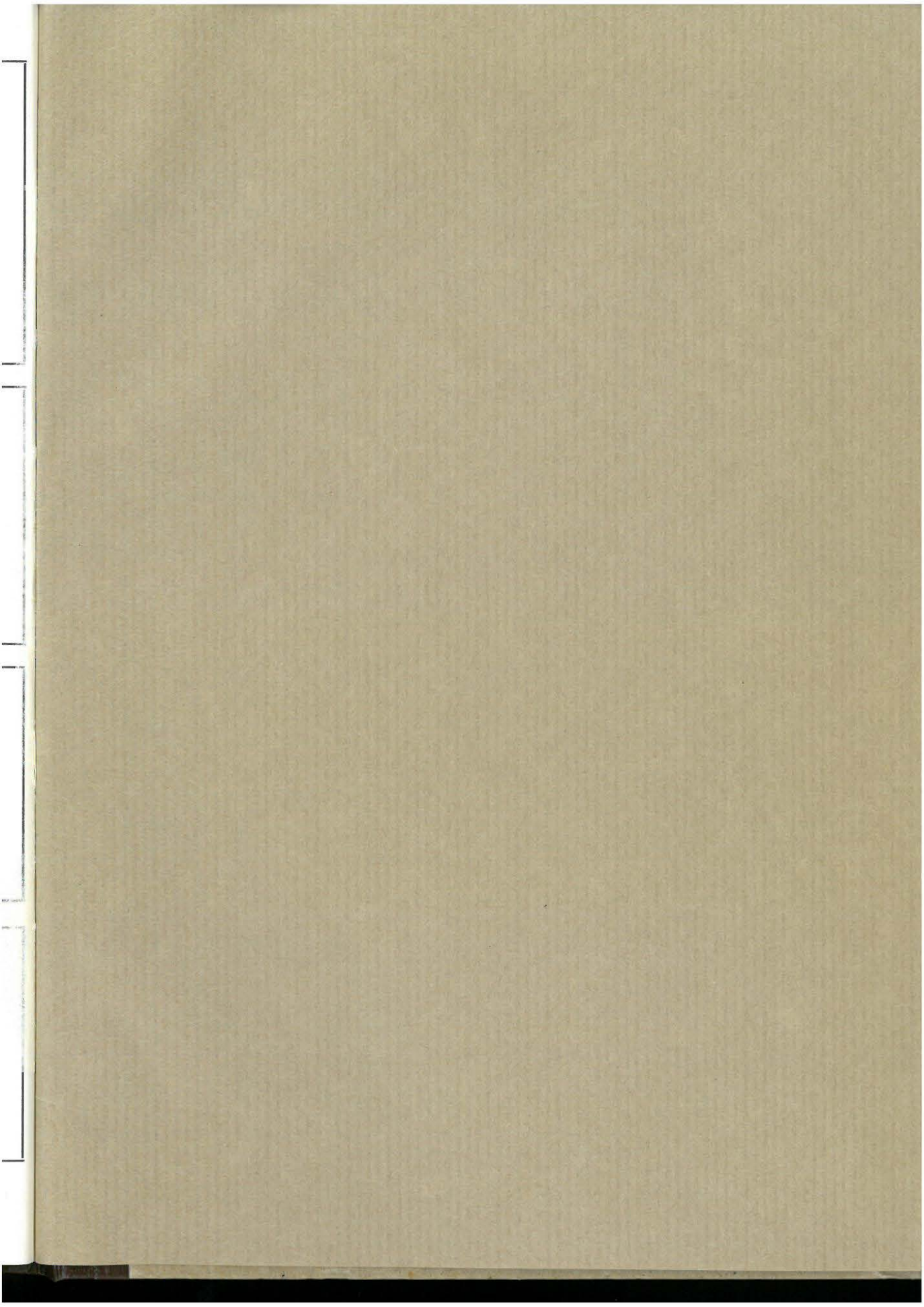
Sko til alle

børnesko
damesko
herresko

hos

Nielsens Skotøjsforretning

Aagade 9 . Thisted

med brug-som-du-vil låneret

-en sikker vinder!

Ja, vi bør vel egentlig sige mange sikre vindere! Sikre vindere er de mange mennesker, der allerede har set fordelene ved »142-kontoen«. Her er der nemlig tale om et tilbud med mange spændende muligheder:

»142-konto« er en kor toform, der kombinerer opsparing og lån på en sådan måde, at det allerede efter 2 år giver dig mulighed for at have mindst 10.000 kr. til rådighed – uanset hvad du ønsker at bruge pengene til: Møbler, bil, farve-TV, båd m.v.

Men: Du har også mulighed for at oprette flere stk. »142-konto«-beviser, hvilket i løbet af to år kan give dig 50.000 kr. på hånden. Og – hvis I er flere – kan det give jer ikke 50.000 kr., men helt op til 100.000 kr.! Og indbetalingerne kan være både til opsparings- og låneperioden, nemlig 142 kroner om måneden på et bankkonto.

Altså: Ung eller ældre – alle på egnen har mulighed for at få et lån på 10.000 kr. uanset om man er kunde hos os i forvejen eller ej.

Et enestående godt tilbud, som kun den lokale bank kan give. Hvis du vil vide mere, opfordre dig til at komme ind i banken og høre nærmere om »142-kontoen«.

	Udbetaling efter 2 år
1 bevis koster 142 kr. om md.	kr. 10.000
2 beviser koster 142 x 2 = 284 kr. om md.	kr. 20.000
3 beviser koster 142 x 3 = 426 kr. om md.	kr. 30.000
4 beviser koster 142 x 4 = 568 kr. om md.	kr. 40.000
5 beviser koster 142 x 5 = 710 kr. om md.	kr. 50.000

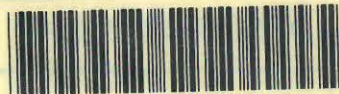
ikke til hjemlån

A/S HANDELS- OG LANDEBANK

787

Thisted Bibliotek

VO

811308358